

Návrh zákona o odpadoch

Nové logo OPKŽP

V Bratislave odstraňujú
čierne skládky

Samosprávy môžu na osvetlení
usporiť až 70 % nákladov

ASPEK – Asociácia priemyselnej ekológie na Slovensku
v spolupráci
s Ministerstvom životného prostredia SR,
Ministerstvom hospodárstva SR,
Slovenskou inšpekciou životného prostredia,
Zväzom chemického a farmaceutického priemyslu SR

Vás pozývajú na

4. ročník konferencie

PRIEMYSELNÉ EMISIE 2014

22. - 23. október 2014
Hotel Sorea Regia ***,
Kráľovské údolie 6, Bratislava

Adresa redakcie:

Farského 20
P. O. Box 115
851 01 Bratislava 5

Šéfredaktorka:

Mgr. Zdenka Rabayová
mobil: 0903 390 522,
0907 459 942

e-mail:

21storocie@21storocie.sk

Grafická príprava:

© 2014 CS PROFI-PUBLIC

Príprava tlače, tlač

a distribúcia:

CS PROFI-PUBLIC

Foto:

archív redakcie,
ak nie je uvedený autor

Vydáva:

ENVIRA
Farského 20, P. O. BOX 115
851 01 Bratislava 5
© 2013 ENVIRA
Autorské práva vyhradené
Reg.: MK SR č. 1860/98
ISSN 1335-874X

Limity na vypúšťanie emisií musia zohľadňovať reálnu hospodársku situáciu vo všetkých členských krajinách EÚ

5

Svetový deň životného prostredia

8

Udelili Ceny ministra životného prostredia 2014

10

Európa a my cez prizmu životného prostredia

11

Logo nového Operačného programu Kvalita životného prostredia navrhli študenti

13

Výroba technickej soli z plastového odpadu

14

Ochrana životného prostredia cestou k lepšiemu životu

16

Obce a mestá môžu bez investície na osvetlení usporiť až 70% !

18

Noví europoslanci predstavili svoje priority a ciele

20

10 rokov spoločnosti LIDL na Slovensku

21

Vláda SR podporila ústavný zákaz vývozu vody

23

NATUR-PACK rozširuje svoje služby

24

NATUR-PACK, a.s., sa stal národným šampiónom EUROPEAN BUSINESS AWARDS 2014/15

28

Začnú využívať aj fotopasce

29

Výrobcovia a distribútori musia mať prehľad o tokoch elektroodpadu

31

Vytriedili vyše 63 ton odpadu

33

SIŽP uložila v prvom polroku pokuty v celkovej výške 350 000 eur

34

Recyklačný priemysel - pravidelná príloha

35

Limity na vypúšťanie emisií musia zohľadňovať reálnu hospodársku situáciu vo všetkých členských krajinách EÚ

V návrhu zákona o odpadoch je nastavený systém, ktorý bude nútiť výrobcov a dovozcov zvyšovať množstvá vytriedeného a zhodnoteného odpadu

Návrh zákona o odpadoch, ktorý sa pripravuje už niekoľko rokov, prešiel začiatkom augusta Legislatívnou radou vlády SR. Po jeho prerokovaní na Rade vzájomnej a hospodárskej pomoci sa minister P. Žiga rozhodol, že pozastaví legislatívny proces. Ešte predtým, ako ho predloží na rokovanie vládneho kabinetu a NR SR zašle MŽP SR návrh zákona na vnútrokomunitárne pripomienkovanie do Bruselu. Podrobnejšie o návrhu zákona, ale aj o pripravovaných legislatívnych normách, ktoré sa dotknú nielen priemyselných podnikov, ale i ďalších podnikateľských subjektov, hovoríme v nasledujúcom rozhovore s generálnym riaditeľom Sekcie environmentálneho hodnotenia a riadenia MŽP SR Ing. Dušanom Jurikom.

Aké konkrétne dôvody ovplyvnili rozhodnutie ministra P. Žigu pozastaviť legislatívny proces návrhu zákona o odpadoch?

- Rozhodnutie predložiť návrh zákona na vnútrokomunitárne pripomienkové konanie bolo spôsobené jednak skutočnosťou, že návrh zákona mení oblasti nakladania s odpadmi z obalov ako aj oblasť nakladania s batériami a akumulátormi a v tejto oblasti si EK priamo vyžaduje takéto konanie. Za druhé, rozhodnutie poslať návrh do Bruselu bolo pochopené ako výzva dať si overiť naše navrhnuté postupy a ciele, nakoľko nami navrhovaný prístup je naozaj revolučný.

Jedným z cieľov návrhu nového zákona je znížiť objem odpadu ukladaného na skládky. Koľko komunálneho odpadu sa na Slovensku ročne vyprodukuje, koľko vytriedi a zhodnotí?

- Objem vzniknutého komunálneho odpadu má stúpajúci trend. Kým v roku 2012 sa ho vyprodukovalo 1,524 milióna ton, v minulom roku to bolo 1,671 milióna ton, pričom 75% tohto odpadu bolo zneškodnené skládkovaním. Z údajov, ktoré máme k dispozícii, vyplýva, že v minulom roku

Ing. Dušan Jurík

bolo na územie SR uvedených 443 tisíc ton obalov. Z toho množstva sa podarilo zhodnotiť celkovo 303 tisíc ton a z toho 103 ton tisíc predstavoval vytriedený odpad z obalov z komunálneho odpadu od obcí. Uvedené údaje sú približné, ich hodnotnosť nie je stopercentná, preto chceme zaviesť prehľadný a transparentný informačný systém pre oblasť odpadov. Na energetické zhodnotenie odpadu v cementárňach sa vlni využilo 176 tisíc ton odpadu.

V súčasnosti je separácia pre obce stratová. Po novom by mali financovať náklady s ňou spojené organizácie zod-

povednosti výrobcov (OZV). Kto a ako bude kontrolovať, či plnia zákonom stanovené limity?

- Kontrola plnenie limitov, samozrejme, zostane, tak ako je tomu aj dnes, na štáte.

Akými spôsobom budú obce nútené mať záujem na zvyšovaní percenta vyseparovaných zložiek, keďže celý systém budú mať pod palcom organizácie zodpovednosti výrobcov? Nebude pokračovať trend súčasnosti, že predstavitelia samospráv postavlia do centra – pred obchod alebo krčmu kontajnery, aby splnili literu zákona, čiže separovali povinný

počet komodít? Ved' objem vyseparovaného komunálneho odpadu je stále veľmi nízky. Aj v porovnaní s okolitými štátmi EÚ....

- V návrhu zákona zavádzame nový inštitút – zberový podiel. OZV budú mať povinnosť vyzbierať z komunálneho odpadu minimálne toľko, koľko sa vyzbieralo minulý rok, plus bude stanovený určitý nárast. Ten bude každý rok stúpať. Pri autorizácii musí mať OZV zazmluvnených toľko obcí, aby bolo zabezpečené vyzbieranie takého množstva vytriedených zložiek z komunálneho odpadu, ktoré pokryje povinnosti všetkých jej klientov.

Ak obec bude mať zmluvu iba s jednou organizáciou zodpovednosti výrobcov, ako napríklad preukáže ten, kto s ňou nemá zmluvu, že vo vytriedených a zhodnotených množstvách bol aj odpad dovozcov a výrobcov, ktorých zastupuje?

- V tom nie je problém. S konkrétnou obcou nemusí mať zmluvu, ale dôležité bude, aby mal zmluvy s takým množstvom obcí, aký podiel majú jeho členovia na trhu. Ak napríklad dovozcovia a výrobcovia, ktorých zastupuje, majú 40%-ný podiel na trhu s obalmi, tak musí mať zmluvy s takým podielom obcí.

Doposiaľ oprávnené organizácie siete plnili limity, ale (ako povedal minister P. Žiga zo 60% od podnikateľských subjektov). Budú môcť aj naďalej do limitov zahrňať aj odpad od podnikateľských subjektov?

- Áno, budú môcť. Rozdiel je ale v tom, že držiteľ odpadu z obalov, ktorý nie je výrobcom ani dovozcom, a nie je povinný plniť si povinnosti zhodnocovania, bude takto

zhromaždené množstvá povinný bez nároku na akúkoľvek formu náhrady oznámiť Koordináčnemu centru. A to bude povinné takto získané množstvá bezplatne rozdeliť medzi výrobcov a dovozcov podľa ich trhových podielov. Takže by sa mal aj týmto krokom odstrániť systém nakupovania potvrdeniek a následné obchodovanie s nimi.

Ak za súčasného stavu (aj s pomocou Environmentálneho fondu, OPŽP a naj-

mä úhrad časti nákladov na separovaný zber (paragraf 64) z Recyklačného fondu, ba aj príspevkov od oprávnených organizácií) obce nielen doplácajú na separáciu, ale nemajú prostriedky na zahusťovanie siete kontajnerov, na budovanie zberných dvorov... zostane táto povinnosť na organizáciách zodpovednosti výrobcov?

- Ako som už povedal, máme nastavený systém, kde všetky povinnosti prevezmú výrobcovia – dodávateľia. To znamená, že problémy zahusťovania zberových systémov sa už nebudú dotýkať samosprávy, ale priamo OZV. Systém bude nútiť výrobcov a dovozcov zvyšovať každoročne množstvá vyzbieraných zložiek z komunálneho odpadu priamo z obcí, preto sa vyššie popísanej situácie neobávame.

Ako teda bude – podľa navrhnutého znenia zákona – fungovať rozšírená zodpovednosť v praxi? Bude môcť mať obec zmluvu len s jednou organizáciou rozšírenej zodpovednosti výrobcov?

- Áno. Aj po zložitých rokovaniach a rozporových konaniach stále platí (v prípade odpadov z obalov), že jedna obec bude môcť mať zmluvu len s jednou organizáciou zodpovednosti výrobcov. Mimochodom, je to trend v iných krajinách EÚ. Návrh Európskej komisie na novelu odpadových smerníc (waste package) zavádza tento princíp v rámci celej EÚ.

Ako sa bude viesť evidencia, kto bude komu potvrdzovať vytriedené množstvá

odpadu? Kto bude vlastníkom vytriedeného odpadu? Budú mať OZV záujem aj o odľahlé obce, kde sú náklady na separáciu neporovnateľne vyššie napr. s veľkými mestami?

- Vyzbierané množstvá bude potvrdzovať pre priemyselný odpad pôvodca odpadu a pre komunálny odpad to bude výhradne obec alebo ten, kto robí výkup odpadu (kovošrot alebo zberné suroviny). Úplné, čiže stopercentné pokrytie obcí je zabezpečené formou zberovania. To znamená, že tie obce, ktoré neuzatvoria zmluvu s niektorou OZV, budú rozlosované medzi všetky OZV, ktoré budú mať podanú žiadosť o udelenie autorizácie. V prvom kole bude losovanie organizovať MŽP SR a v ďalších rokoch bude túto úlohu zabezpečovať koordináčne centrum. Je potrebné pripomenúť, že autorizácie pre OZV v oblasti odpadov z obalov budú vydané súčasne, t.j. v dobe kedy OZV pokryjú 100 % územia SR.

V súčasnosti sa aj na Slovensku začínajú budovať technológie, ktoré budú triediť a zhodnocovať zmesový komunálny odpad. Ved' cieľom je v prvom rade jeho zhodnotenie ako cennej druhotnej suroviny. Na druhej strane zbraňuje obce nákladov a zodpovednosti na triedenie. Pamätá na túto alternatívu a nový európsky trend aj znenie návrhu zákona?

- Podľa novo navrhutej novely odpadovej legislatívy, ktorú v júli predstavila Európska komisia (waste package) bude povinnosť zabezpečiť až 80%-né zhodnotenie odpadov z obalov. K takto ambicióznemu návrhu máme učitú výhradu, ktoré, samozrejme, budeme v rámci svojich možností na rokovaníach v Bruseli presadzovať, ale je vysoko pravdepodobné, že povinnosť zhodnocovania odpadov z obalov bude

musieť ísť výrazne nahor. Takže pri zvýšení nárokov na zhodnocovanie pre výrobcov, bude otázka budovania nových technológií veľmi aktuálna.

Dorieši nový zákon o odpadoch aj problémy, ktoré sú dôsledkom tzv. automobilovej poslaneckej novely v praxi? Ved' odkedy vstúpila do platnosti, radikálne pokleslo množstvo spracovania starých vozidiel?

- Áno. V návrhu zákona o odpadoch sú nastavené isté mechanizmy, ktoré by mali túto problematiku určitým spôsobom vyriešiť, resp. sprehľadniť.

Okrem odpadov zastrešuje sekcia, na čele ktorej stojíte, však aj ďalšie oblasti. Nedávno ste predložili aj nový zákon o EIA. Prečo ho bolo treba novelizovať?

- Ingrigement – záväznosť záverečného stanoviska, prístup verejnosti počas celého procesu, až po vydanie stavebného povolenia. Práce na novele zákona o posudzovaní vplyvov (EIA/SEA) prebiehali v rokoch 2013 až 2014. Cieľom prác bolo zabezpečenie transpozície smernice EÚ, najmä v oblasti záväznosti záverečného stanoviska, ako aj prístupu verejnosti počas celého procesu, t.j. až po vydanie stavebného rozhodnutia.

Predstavitelia priemyslu niekoľko rokov za sebou vyslovovali obavy, že európska smernica o ovzduší bude mať negatívny dosah na ich hospodárenie. Dá sa ju realizovať v praxi bez negatívnych dosahov?

- Bez negatívnych dosahov to určite nebude. MŽP SR vynakladá značné úsilie pri negociáciách, aby boli navrhované limity emisií prehodnotené, resp. aby členské krajiny EÚ mali určitú mieru flexibility. To znamená, aby boli zohľadnené rozdiely medzi starými a novými členskými štátmi EÚ. Pri tomto úsilí sa veľmi spoľiehame na skutočnosť, že SR je predsedníckou krajinou V4 a preto máme v úmysle postupovať pri rokovaníach s EK ako celok a to nielen V4, ale aj Rumunsko a Bulharsko.

Aké ďalšie legislatívne zmeny čakajú slovenské podnikateľské subjekty?

- Do konca júna 2015 musí byť prijatý nový zákon o priemyselných haváriách (SEVESO). MŽP SR vytvorilo pracovnú skupinu, v ktorej boli zástupcovia všetkých zainteresovaných strán. V rámci nej sa doriešili problematické oblasti a dnes je už zákon pripravený a plánujeme ho predložiť do legislatívneho procesu na jeseň toho roku. Druhou oblasťou bude novela zákona o IPKZ. V nej reagujeme na potreby praxe, ktoré sa ukázali za 18 mesiacov, odkedy nadobudol účinnosť nový zákon o IPKZ.

(rab)

Množstvo vzniknutého komunálneho odpadu v SR

Rok	Množstvo vzniknutého KO (t)
2002	1 524 404,10
2003	1 599 377,00
2004	1 475 122,70
2005	1 558 262,94
2006	1 632 306,48
2007	1 668 648,31
2008	1 790 691,12
2009	1 745 494,06
2010	1 808 506,05
2011	1 766 990,48
2012	1 747 569,05
2013	1 744 428,65
Priemer	1 671 066,75

Svetový deň životného prostredia

Deň otvorených dverí na MŽP SR

Ministerstvo životného prostredia pri príležitosti Medzinárodného dňa detí a najmä Svetového dňa životného prostredia, ktorý si celý svet pripomína 5. júna, otvorilo verejnosti i tento rok svoje brány. V rámci programu už tradičného podujatia čakal na návštevníkov pestrý program. Zaujímavosťou sa dozvedeli, ako predpovedať počasie a narábať s kompasom. Z bezprostrednej blízkosti si mohli pozrieť meteorologický balón, či mobilné protipovodňové hradenie, ktoré ochránilo Bratislavu pred veľkou vodou. Vodohospodári predviedli „miniponorku“, ktorá dokáže skúmať objekty pod vodou namiesto potápačov. V stánkoch ďalších organizácií MŽP SR sa záujemcovia mohli poradiť, ako získať dotáciu z envirofóndu, aké sú možnosti podpory projektov z Operačného programu pre životné atď.

Envirorezort chcel aj týmto podujatím motivovať deti, aby sa viac zaujímali o prírodu a jej ochranu. Pracovníci envirorezortu pripravili pre návštevníkov aj pohľad do jaskýň či národných parkov, zábavné ekologické hry, mini ZOO, envirokino, zaujímavé besedy. Zvedavcom sa odhalili tajomstvá ukryté vo vode a kameni. Na malých návš-

tevníkov čakali živé zvieratá, s ktorými sa mohli pohrať. Okrem iných tam boli škrečky či korytnačka. Veľká časť návštevníkov využila aj možnosť odpotiť sa s pytlom kráľovským, ktorý bol v starostlivých rukách pracovníkov ZOO Bojnice. Ako po iné roky aj tentoraz sa do akcie zapojili aj mimovládne ochranné organizácie. V rôznych

propagačných materiáloch informovali nielen o svojich aktivitách, ale vysvetlili, prečo treba šetriť energiou, ako triediť odpad, dokonca s tými najmenšími „vyrábali“ rôzne predmety zo starých a umyťých obalov. Celé podujatie vyvrcholilo zberovaním tomboly, do ktorej sa zapojili stovky detí.

(rab/do)

Udelili Ceny ministra životného prostredia 2014

Pri príležitosti Svetového dňa životného prostredia udelili aj tento Cenu ministra životného prostredia, Čestné uznanie a Ďakovný list spolu tridsaťpäť nominovaným kandidátom. Slávnostné odovzdávanie ocenení sa uskutočnilo v priestoroch bratislavského hotela Bôrik. Minister Peter Žiga sa poďakoval tým, ktorí sa počas uplynulých pätnástich rokov zaslúžili o ochranu a starostlivosť o životné prostredie. Po prvýkrát ministerstvo udelilo aj mimoriadnu Cenu ministra zamestnancovi rezortu za záchranu ľudského života. Mimoriadnu cenu odovzdal minister P. Žiga Lórántovi Czirákovi, zamestnancovi rezortnej organizácie Ministerstva životného prostredia - Slovenského vodohospodárskeho podniku. Ten 6. februára tohto roku vytiahol dvoch ľudí z auta, ktoré po náraze spadlo do kanála v obci Kráľov Brod v okrese Galanta. Minister zdôraznil, že napriek nízkej teplote vzduchu aj vody Czirák neváhal, zranených vytiahol a poskytol im prvú pomoc.

Cenu ministra za mimoriadne výsledky a dlhoročný prínos v starostlivosti o životné prostredie získali navrhovaní kandidáti: Ladislav Bodnár, Ing. Ján Bohuš, Ing. Stanislav Dobrotka, Ing. Karol Munka, PhD., Mgr. Maroš Nikolaj, PhD., Ing. Katarína Paluchová, Martina Proháčzková, doc. RNDr. Stanislav Rapant,

DrSc., Ing. Vladimír Šrank, Ing. Štefan Vadkerti, Ing. Miroslava Vannayová, prof. Dušan Zachar, DrSc. Cenu ministra za organizáciu si z rúk Petra Žigu prevzali: Národné referenčné laboratórium pre oblasť vôd na Slovensku, Slovenská ornitologická spoločnosť/BirdLife Slovensko a Slovenské elektrárne, a. s.

Čerstvými držiteľmi čestného uznania sú: Ing. Jozef Bačo, Ing. Hana Baďurová, RNDr. Ľubica Cibulíková, RNDr. Alžbeta Cvačková, Ing. Peter Čadek, PhD., Ing. Juraj Fekete, Ladislav Gabrhel, Július Gaľa, Ing. Juraj Jurica, RNDr. Ján Kaňák, RNDr. Alena Klukanová, CSc., Ing. Vojtech Kontsek, prof. RNDr. László Miklós, DrSc., Ing. Dagmar Rajčanová a obec Červený Kláštor.

Ďakovné listy ministra životného prostredia boli udelené Ivanovi Daránimu, Margite Kekeňákovovej, Ing. Ladislavovi Kyšľovi a Helene Merczovej.

Možnosť oceniť tých, ktorí najaktívnejšie prispievajú k ochrane a skvalitneniu životného prostredia, ponúka ministerstvo životného prostredia občianskym združeniam, obciam, podnikom, kolektívom, ale aj jednotlivcom z radov širokej verejnosti.

(MŽP SR)

Cena ministra životného prostredia sa udeľuje ako nefinančné čestné ocenenie za mimoriadne výsledky alebo dlhoročný prínos v starostlivosti o životné prostredie a rozvoji environmentalistiky už od roku 1999. Minister životného prostredia SR udeľuje cenu na odporúčanie osobitnej hodnotiacej komisie.

Európa a my cez prizmu životného prostredia

Eurofondy musíme efektívne plánovať, využívať a kontrolovať

„...Téma, o ktorej sa chceme vzájomne informovať a následne diskutovať, patrí - napriek svojmu veľmi všeobecnému zdanlivému abstraktnému názvu - k tomu, čo najviac ovplyvňuje a minimálne najbližších sedem rokov aj bude ovplyvňovať naše každodenné životy. Práve v týchto mesiacoch nadobúda finálnu podobu Partnerská dohoda medzi Slovenskou republikou a Európskou úniou na r. 2014 – 2020 a od nej sa odvíjajúce operačné programy, z ktorých jeden sa nazýva Operačný program Kvalita životného prostredia (OPKŽP). Od tohto roka sa začína rozbiehať aj realizácia novej podoby strategického dokumentu, určujúceho smerovanie európskeho poľnohospodárstva,

pod názvom Spoločná poľnohospodárska politika 2014 – 2020. Na to isté obdobie bol nedávno prijatý Environmentálny akčný program EÚ. Do záverečného sedemročného obdobia svojej realizácie vstupuje v roku 2014 aj Stratégia EÚ 2020. A aby toho nebolo málo, o dva roky by sa malo Slovensko ujať predsedníctva v Rade EÚ, pričom environmentálna agenda tu bude patriť medzi tie dôležitejšie,“ povedal vo svojom úvodnom vystúpení na seminári Európa a my cez prizmu životného prostredia poslanec NR SR, člen Výboru pre pôdohospodárstvo a životné prostredie - Mikuláš Huba. Podujatie sa uskutočnilo 4. júna v kinosále NR SR a zúčastnili sa na ňom okrem poslancov NR SR,

zástupcovia MŽP SR i ďalších ministerstiev, zástupcovia ZMOS i Únie miest Slovenska, mimovládnych organizácií, odborníkov a ďalší hostia.

M. Huba vo svojom príhovore tiež upozornil na to, že kontrola využívania eurofondov je nedostatočná a v nastávajúcim období je treba ju skvalitniť. Preto treba zaviesť transparentnejšie postupy schvaľovania i kontroly. „Za veľmi dôležité považujem zabezpečiť, aby boli všetky operačné programy nastavené tak, že skutočne dosiahnu svoj cieľ – zvýšia kvalitu života ľudí a životného prostredia na Slovensku a nasmerujú ho k udržateľnému životu. To je možné len vtedy, keď OPKŽP bude korešpondovať so skutočnými potrebami Slovenska a jeho regiónov a keď sa eurofondy nebudú tunelovať, ale efektívne využívať v súlade s definovanými cieľmi, a keď sa ich využitie v praxi bude dôsledne kontrolovať, a to nielen po stránke finančnej, ale aj vecnej“ dodal poslanec M. Huba.

Ing. Martin Húška, generálny riaditeľ

Sekcie environmentálnych programov a projektov MŽP SR potom podrobne predstavil návrh OKPŽP. Zdôraznil, že bol pripravovaný v úzkej súčinnosti s predstaviteľmi samospráv, podnikateľskej sféry, či ďalšími organizáciami. Zároveň opísal základné tematické ciele návrhu, ako aj jednotlivé prioritné osi. Dodal, že návrh OPKŽP bol na národnej úrovni schválený uznesením vlády SR č. 175 zo 16. apríla 2014. Následne, dňa 30. apríla 2014 bol prostredníctvom systému elektronickej výmeny predložený Európskej komisii na proces formálneho schválenia.

Problematike eurofondov sa vo svojom vystúpení venoval aj Marián Minarovič (ÚMS). Upozornil, že pri posudzovaní projektov treba zohľadňovať viaceré strategické ciele EÚ. Či už ide o ciele Dohovoru 3x20 do roku 2020 v synergii s adaptačnými a mitigáčnymi opatreniami na zmenu klímy vrátane zelenej a modrej infraštruktúry a likvidáciou environmentálnych záťaží, podporu presadzovania a využívania tzv. čistých OZE

s minimálnym resp. pozitívnym dopadom na životné prostredie a pod. Podobne ako M. Minarovič i ďalší diskutujúci upozornili na fakt, že podpora na technickú pomoc by nemala smerovať len na ústredné orgány a ich organizácie, ale aj na orgány samospráv, či ďalšie neziskové organizácie. Problémy sú aj s verejným obstarávaním. Treba ho zjednotiť, určiť jasnejšie pravidlá hry. Riešením nie je napríklad uprednostňovanie najnižšej ceny. Na odbornom seminári zazneli aj pripomienky zástupcov mimovládnych organizácií k samotnej tvorbe návrhu OPKŽP, k stanoveniu priorít, k ochrane vôd vo vzťahu k adaptácii na zmeny klímy, atď.

V rámci panelovej diskusie viacerí diskutujúci upozornili na nevyhnutnosť zmeniť prístup k posudzovaniu projektov na výstavbu malých vodných elektrární, hovorili o nezáujme obyvateľov napojiť sa na kanalizačnú prípojku, hoci práve do tejto oblasti smerovali obrovské čiastky finančnej podpory z fondov EÚ a podobne.

(rab)

Závery zo seminára

Pripomienky a odporúčania z odborného seminára, ktorý sa na pôde NR SR uskutočnil k téme OPKŽP, odoslal poslanec M. Huba na MŽP SR. Z ich obsahu vyberáme:

Systémové a konkrétne opatrenia

- V programovacom období 2014 – 2020 plošne zaviesť zelené verejné obstarávanie a vypracovať metodiky na jeho aplikovanie.
- Pri naplňaní cieľov programov využívať nástroje, ako sú monitoring, inventarizácia, modelovanie, reporting...
- Zmeniť nastavenie systému monitorovania a verejnej kontroly a zabezpečiť profesionalizáciu monitorujúcich expertov z prostredia MVO.
- Zabezpečiť podporu zvyšovania povedomia o dôležitosti strategického plánovania na miestnej úrovni (vrátane využívania eurofondov).
- Zabezpečiť systémovú podporu budovania kapacít samospráv v oblasti spracovania a implementácie týchto plánov.
- Rozšíriť okruh prijímateľov o subjekty verejnej správy, primárne mestá, obce, mestské regióny, nodálne regióny, právnické osoby a neziskové organizácie poskytujúce všeobecne prospešné služby.
- Primárne podporovať budovanie a využívanie zelenej infraštruktúry. Sívú infraštruktúru podporiť/využívať len tam, kde ju to nevyhnutné, alebo kde ju z nejakých príčin nie je

možné nahradiť zelenou infraštruktúrou.

Zamestnanosť

- Financovanie prác v SR v oblasti ochrany životného prostredia a krajiny v programovacom období 2014 – 2020 riešiť najmä v prípade uplatňovania preventívnych opatrení a v prípade odstraňovania následkov prírodných kalamiť tiež cez programy tvorby pracovných miest, prostredníctvom rozvoja podnikania a podpory pre začínajúcich podnikateľov prostredníctvom spolupráce príslušných ministerstiev. Podpory vo forme štátnej pomoci alebo zo štrukturálnych fondov nasmerovať na cieľ dosiahnuť synergický efekt posilnenia zamestnanosti v zaostávajúcich regiónoch a zveladenia starostlivosti o prírodu a krajinu.

Pozn.: V programovacom období 2007 – 2013 sa využívalo krížové financovanie pri projektoch z Európskeho sociálneho fondu (ESF) a Európskeho fondu regionálneho rozvoja (EFRR), a to prostredníctvom MH SR a MPSVR SR. V novom programovacom období 2014 – 2020 okrem krížového spolufinancovania by sa mali viac využívať možnosti podpory zamestnanosti súbežnými tematickými výzvami (zamestnanosť a starostlivosť o životné prostredie a krajinu). Napr. pre Ľudské zdroje (EFRR + ESF) spolu s OP Kvalita životného prostredia (EFRR + KF) a pre oblasť lesného hospodárstva s Programom rozvoja vidieka (EPFRV - Európsky poľnohospodársky fond pre rozvoj vidieka).

Energetika

- Podmieniť podporu energetických projektov pre samosprávy vypracovaním plánov udržateľnej energetiky.
- Vytvoriť záväzné kritériá pre udržateľné využívanie biomasy na energetické účely, a to za účasti verejnosti. Vypracovať stratégiu energetického zhodnocovania biomasy a podmienky nízkoemisných spaľovacích zariadení.
- Prepracovať koncepciu využitia hydroenergetického potenciálu vodných tokov SR, uskutočniť jej strategické environmentálne posudzovanie (SEA) a zaviesť posudzovanie vplyvov na životné prostredie na úrovni povodí.
- V rámci investičnej priority 1, PO 4 – podpora výroby a distribúcie energie z obnoviteľných zdrojov, jednoznačne požadovať výstavbu takých malých vodných elektrární (MVE), ktoré nebudú vytvárať nové bariéry na tokoch a fragmentovať habitáty. Realizáciou projektu MVE nesmie dôjsť k narušeniu kontinuity prietoku vodného toku.

Odpady

- Prepracovať štátnu politiku na predchádzanie vzniku odpadu.
- Prepracovať odpadovú politiku SR – vytvoriť účinné nástroje, ktoré budú motivovať domácnosti a podniky znižovať objem odpadu (progressívne spoplatňovanie, systémy kolkovaných vriec a pod.).

Logo nového Operačného programu Kvalita životného prostredia navrhli študenti

MŽP SR vyhlásilo súťaž o nové logo operačného programu Kvalita životného prostredia (OPKŽP) na roky 2014 až 2020. Touto netradičnou formou dal envirorezort šancu talentovaným študentom z 21 stredných, vysokých a umeleckých škôl celého Slovenska, ktoré sa zameriavajú na grafiku, dizajn a výtvarné umenie. Uzávierka na odovzdávanie návrhov bola 23. mája.

Nové logo OPKŽP predstavilo MŽP SR koncom augusta a autorku víťazného návrhu študentke Márii Dzianovej z Banskej Bystrice odovzdali hlavnú cenu - eko-skladací bicykel. Atraktívne boli aj ďalšie zaujímavé ceny, všetko ekologického charakteru, ako napríklad solárna na-

bíjačka. „Dostali sme 34 návrhov, z toho sme následne vybrali tri najlepšie. Autori troch najlepších návrhov dostali príležitosť absolvovať stáž v reklamnej agentúre, kde za pomoci odborníkov svoje nápady vylepšovali. Porota zložená zo zástupcov ministerstva a odborníkov v oblasti dizaj-

nu nakoniec ako najlepší vyhodnotila návrh Dzianovej,“ povedal generálny riaditeľ Sekcie environmentálnych programov a projektov MŽP SR Martin Húska.

Rezort bude logo využívať s plnou vážnosťou pri komunikácii s verejnosťou, Európskou komisiou, ako aj na propagáciu všetkých aktivít programu – či už publikačných alebo vzdelávacích. Počas najbližších siedmich rokov bude logo umiestnené na informačných paneloch, listových paneloch, ale aj propagačných materiáloch, ktoré súvisia s využitím finančných prostriedkov tohto operačného programu na rôzne environmentálne projekty.

(do)

Výroba technickej soli z plastového odpadu

Holcim má kapacitu spracovať až 25 % upraveného komunálneho odpadu, ktoré vyprodukujú slovenské domácnosti za celý rok

„Na Slovensku stále veľa odpadov končí na skládkach, i keď sa skládokovanie z hľadiska ochrany životného prostredia považuje za najnevhodnejší spôsob nakladania s odpadom. Preto som rád, že táto nová technológia prispeje k efektívnemu využitiu odpadu na energetické účely,“ povedal okrem iného vo svojom príhovore na slávnostnom otvorení projektov Dynamo v cementárni Holcim v Rohožníku štátny tajomník MŽP SR Ing. Vojtech Ferencz. Podujatie sa uskutočnilo koncom mája a zúčastnili sa na ňom predstavitelia MŽP SR, MH SR, veľvyslanectva Švajčiarskej konfederácie a ďalší hostia. Predstavitelia spoločnosti Holcim (Slovensko), a.s., predstavili podrobne nielen projekt Dynamo, ktorý zahŕňa projekt REDU-DUST (výroba technickej soli a tiež projekt Waste to Energy (elektrárňu), ale vyzdvihli aj prínosy využitia odpadu ako alternatívneho paliva. Kým napríklad v roku 2004 spotrebovali na výrobu tony cementu 95 kg fosílnych palív, v súčasnosti je to len 15 kg. To sa samozrejme, pozitívne odzrkadľuje aj na znížení emisií skleníkových plynov. V rámci programu podujatia si jeho účastníci pozreli aj oba technologické procesy od vstupu odpadu až po bezodpadové spracovanie, resp. výsledný produkt - technickú soľ.

Čo reálne robí cementáreň v Rohožníku pre životné prostredie?

1. Waste to Energy (využíva odpadové materiály na výrobu tepla)

Holcim (Slovensko), a.s., prevádzkuje v Rohožníku jednu z najmodernejších cementární v celej Európe. Nevyhnutnou podmienkou pre výrobu cementu je vyrobenie veľkého množstva tepla na roztavenie vstupných surovín (vápenec a íl). Cementáreň v Rohožníku je unikátna tým, že jej moderné výrobné zariadenia umožňujú na účel výroby tepla využiť alternatívne palivá (odpady), ktoré by inak skončili na skládke odpadov a zároveň spĺňa prísne environmentálne kritériá pre emisie znečisťujúcich látok vypúšťaných do ovzdušia. V súčasnosti sa až 80% potrebného tepla vyrábí z alternatívnych palív (odpadov), čím sa šetria prírodné zdroje (uhlie, zemný plyn). Takáto miera náhrady fosílnych palív je unikátna! Moderná cementárska technológia využíva nielen energiu ukrytú v odpadových materiáloch, ale aj zvyškovú tuhú časť po spálení (popol) zakomponuje to výsledného produktu, ide teda o bezodpadovú technológiu, čo je v porovnaní so skládkovaním odpadov výrazný progres vpred.

Táto technológia ponúka Slovensku reálnu alternatívu ako odkloniť odpad od skládkovania a splniť požiadavky smerníc Európskej únie v oblasti odpadového hospodárstva. Slovenské cementárne by vedeli kapacitne spracovať cca 50% upravených komunálnych odpadov, ktoré na Slovensku každoročne vzniknú.

2. Energy to Power (využíva vzniknuté teplo aj na výrobu elektriny)

Vzhľadom na skutočnosť, že veľké množstvo tepla nebolo pôvodne využíva-

né (odchádzalo do okolitého prostredia prostredníctvom chladenia vypálenej suroviny a chladenia spalín), Holcim prišiel s nápadom toto teplo využiť na výrobu elektrickej energie v elektrárni, ktorá je novinkou na Slovensku nielen tým, že je umiestnená v cementárni, ale aj svojou

technológiou – využíva tzv. Rankinov organický cyklus, t.j. turbínu poháňajú pary cyklopentánu. V súčasnosti už elektráreň dodáva prvé kilowatthodiny a jej celkový výkon je takmer 5 MW, čo predstavuje cca 15% spotreby elektrickej energie v ce-

mentárni. Investícia Holcimu do elektrárne predstavuje 19 miliónov eur.

3. Využíva prebytočný chlór (Redudust)

Podstatnú časť alternatívnych palív predstavujú odpadové zmesné a znečistené plasty, ktoré už nie je možné materiálovo zhodnotiť. S veľkým množstvom zhodnoteného odpadu sa do výrobného procesu dostáva veľké množstvo chlóru, ktorý je potrebné z výrobného procesu odčerpať a pri uvedených množstvách predstavuje tento chlór naviazaný na pecný prach odpadový vedľajší produkt. Na riešenie tohto problému prišiel Holcim s nápadom chlór chemicky viazať a vyrábať z neho technickú soľ vhodnú na posypy ciest, alebo na výrobu hnojív pre poľnohospodárov. Tento proces je podstatou projektu Redudust, ktorý je vo finálnej fáze dokončovania.

(rab/do)

Ochrana životného prostredia cestou k lepšiemu životu

Slováci vidia prínos vedy najmä v oblasti zdravia

V polovici júna tohto roka sa uskutočnil prieskum, ktorého cieľom bolo zistiť, ako ľudia vnímajú prínos vedy pre praktický život v rôznych jeho oblastiach, počnúc zdravím, cez priemysel, poľnohospodárstvo, životné prostredie až po vzdelanie. Prieskum dala vypracovať spoločnosť Bayer, v intenciách svojho hlavného poslanca zachyteného

aj v motte spoločnosti: „Veda pre lepší život“. Kvantitatívny výskum prebiehal na vzorke viac ako 500 respondentov na Slovensku a na rovnakej vzorke v Čechách. Pre oslovenie bola využitá metóda CAWI (Computer Assisted Web Interviewing). Pomer opýtaných žien a mužov nad pätnásť rokov bol takmer vyrovnaný.

Prieskum realizovala spoločnosť Median pre spoločnosť Bayer.

Podľa takmer 57 % slovenských respondentov zapojených do prieskumu pre Bayer, kvalitu života ovplyvňuje najmä zdravie a zdravotný stav. Nasledujú medziľudské vzťahy (49 %), finančná istota a hmotné zabezpečenie (48 %), práca a zamestnanie (27 %). Prekvapivo vysoko sa objavuje dôležitosť ochrany životného prostredia, ktoré spomenulo vyše 23 % opýtaných Slovákov. „Nie je prekvapením, že ľudia považujú za najdôležitejšie práve zdravie. Teší nás tiež stúpajúci trend návštevnosti osvetových akcií, ktoré pripravujeme v spolupráci s neziskovými organizáciami a odbornými spoločnosťami. Stále viac ľudí sa tam zaujíma o prevenciu a problematiku civilizačných chorôb, ktoré často súvisia práve so životným štýlom a stavom životného prostredia,“ komentuje výsledky riaditeľka komunikácie spoločnosti Bayer CZ / SK, Markéta Soukupová.

Veda ako východisko pre lepší život

Viac ako tretina slovenských respondentov je presvedčená, že práve veda je nevyhnutnou súčasťou rozvoja kvality života, a to predovšetkým v oblasti medicíny, zdravia a farmácie (36 %). Nasleduje uplatnenie vedy v oblasti inovácií a technológií (takmer 29%) a pomerne prekvapivo je pre

23% opýtaných veda dôležitá aj pre skvalitňovanie životnej úrovne.

Ďalším okruhom otázok realizovaného výskumu bola oblasť uplatnenia vedeckých štúdií. Celých 85% slovenských respondentov uviedlo, že štúdie majú svoje uplatnenie predovšetkým v zdravotníctve. Takmer tri štvrtiny opýtaných vidí ich uplatnenie v oblasti priemyslu a v technológiách. Pomerne vyrovnaný je názor na zmyslupnosť vedeckých štúdií v oblasti poľnohospodárstva (52%) a vzdelania (53%). Práve poľnohospodárstvo je ďalšia z oblastí, kde spoločnosť Bayer aktuálne prezentuje svoje inovácie, a to v rámci projektu „Poľné dni“, kde záujemcom priamo v teréne ukazuje prínos inovácií pre rozvoj pestovania kukurice alebo repky ozimnej.

Ludia na Slovensku sú tiež presvedčení, že komerčný sektor, ako nositeľ inovácií, je pre rozvoj spoločnosti nenahraditeľný (20% rozhodne ÁNO a 53% skôr ÁNO).

Kvantitatívny prieskum realizovaný pre spoločnosť Bayer zisťoval, ako ľudia vnímajú prínos vedy pre kvalitu života v rôznych oblastiach - porovnanie ČR a SR.

Kvalita života - Čo podľa vás výrazne ovplyvňuje kvalitu života? (Tabuľka 1.)

Najviac ovplyvňuje kvalitu života zdravie, nadpriemerne (v oboch krajinách) u starších respondentov. Dôležitosť medziľudských vzťahov si uvedomujú nadpriemerne českí respondenti s vyšším vzdelaním a vyššími príjmami. Slovenskí muži a respondenti vyššieho produktívneho veku kladú dôraz na význam práce, zamestnania.

Prínos vedy - Čím podľa vás veda prispieva k rozvoju spoločnosti? (Tabuľka 2.)

Prínos vedy v oblasti zdravia vnímajú nadpriemerne české ženy; českí muži nadpriemerne hodnotia prínos v oblasti pokroku a inovácií. Českí aj slovenskí respondenti s vyšším vzdelaním častejšie uvádzajú prínos vedy v oblasti vzdelania.

Životné prostredie - Čo považujete za najdôležitejšie pre ochranu životného prostredia? (Tabuľka 3.)

Pre ženy a najmladších respondentov je v oboch krajinách nadpriemerne dôležité hospodárenie s odpadmi. Na ochranu prírody kladú dôraz české ženy, slovenskí respondenti s nižším vzdelaním a z menších miest. Pre českých respondentov s vyšším vzdelaním je nadpriemerne dôležitý prístup jednotlivca, pre slovenských respondentov s vyšším vzdelaním uvedomelosť ľudí ako celku.

Vedecké štúdie - V ktorých oblastiach praktického života vidíte zmysluplné uplatnenie vedeckých štúdií? (Tabuľka 4.)

(do)

Kvalita života

Tabuľka 1. - Čo podľa vás výrazne ovplyvňuje kvalitu života?

Oblasť	ČR v %	SK v %
Zdravie, zdravotný stav	61,1	56,9
Medziľudské vzťahy, rodina, blízky, priatelia	51,4	49,4
Hmotné zabezpečenie, finančná istota	49,7	48,3
Práca, zamestnanie	16,9	27,4
Životné prostredie	20,4	23,1
Vyvarovanie sa stresu, duševná pohoda, prístup k životu	24,7	14,8
Dobrá, kvalitná strava	11,3	14,7
Dobrá životospráva, životný štýl	7,6	9,9
Aktivita	5,1	2,3
Vzdelanie	3,6	3,6
Politická situácia	2,5	4,4
Čisté ovzdušie	4,7	1,2

Prínos vedy

Tabuľka 2. - Čím podľa vás veda prispieva k rozvoju spoločnosti?

Oblasť	ČR v %	SR v %
Uplatnenie v oblasti zdravia, medicíny a farmácie	51,2	36,0
Technický/technologický pokrok, inovácie	31,6	28,8
Získanie nových informácií/výskum	23,6	25,8
Skvalitnenie života/životnej úrovne	22,4	22,9
Zvýšenie vzdelanosti, poznania	12,6	13,2
Hľadá nové materiály, postupy, možnosti rozvoja	10,7	12,2
Uľahčuje prácu	5,8	9,4
Životné prostredie	6,1	5,8
Rozvoj komunikácie	2,8	5,5
Prispieva k rozvoju spoločnosti	1,0	6,9
Zvyšuje bohatstvo	1,4	4,8
Aplikácia poznatkov do praxe	2,2	3,1

Životné prostredie

Tabuľka 3. - Čo považujete za najdôležitejšie pre ochranu životného prostredia?

Oblasť	ČR v %	SR v %
Zaobchádzanie s odpadom, triedenie a recyklácia	38,5	44,9
Ochrana ovzdušia	33,1	24,0
Ochrana prírody, lesov, živočíchov, neznečisťovanie prírody	24,2	32,6
Uvedomelosť ľudí, vzdelanie, informovanosť	20,2	28,3
Šetrnejší prístup k životnému prostrediu	24,0	15,0
Ochrana vôd, znečisťovanie vodných zdrojov	10,7	11,2
Neplývať prírodnými zdrojmi	10,5	7,4
Správanie jednotlivcov	9,0	8,2
Prístup vlády, legislatíva	7,4	6,8
Kontrola/ dbanie na dodržiavanie zásad a pravidiel ochrany	6,6	7,1
Alternatívne zdroje	2,8	6,2
Uvedomelé správanie firiem	1,8	4,2

Vedecké štúdie

Tabuľka 4. - V ktorých oblastiach praktického života vidíte zmysluplné uplatnenie vedeckých štúdií?

Oblasť	ČR v %					SR v %				
	Určite áno	Skôr áno	Skôr nie	Určite nie	neviem	Určite áno	Skôr áno	Skôr nie	Určite nie	neviem
Zdravie	89	10	1	0	0	85	12	2	0	1
Priemysel a technológie	75	21	2	1	1	73	22	4	0	2
Životné prostredie	64	29	5	1	1	65	27	5	1	2
Vzdelanie	55	35	7	1	2	53	32	12	2	3
Poľnohospodárstvo	52	37	8	1	3	52	36	8	2	1

Obce a mestá môžu bez investície na osvetlení usporiť až 70 % !

Základným princípom EPC je splácanie projektu z preukázaných a dosiahnutých úspor nákladov na energie

Osvetlenie v mnohých výrobných či logistických priestoroch na Slovensku dnes nesplňa požiadavky na osvetlenie podľa technických noriem. Zastarané svietidlá, často so zanedbanou, či komplikovanou údržbou spôsobujú veľké svetelné straty a neúmerne zvyšujú platby za energie. Nedostatočné osvetlenie pritom zhoršuje pracovné podmienky, zvyšuje riziko úrazov i pokút. Všetky tieto problémy dokáže vyriešiť nový inteligentný systém osvetlenia na báze LED technológie.

Práve LED technológia je ideálnym riešením pre výmenu zastaraného firemného osvetlenia. Jej výhody najviac ocenia firmy s potrebou intenzívneho, ale úsporného svietenia. Dôvody sú jasné - cenová dostupnosť, nízka spotreba energie a dlhá životnosť.

Nová technológia je síce na prvý pohľad drahšia oproti klasickej technológii, no reál-

ne skúsenosti hovoria o tom, že investícia sa zaplatí z dosiahnutých úspor na energiách. Je to dané tým, že životnosť LED technológie prevyšuje čas návratnosti. Ako vysvetľujú odborníci zo Slovenských elektrární, v odvetviach, kde osvetlenie spotrebúva nemalú časť odoberanej elektrickej energie ako napríklad logistika, LED osvetlenie prispieva k celkovému zníženiu potrebného príkonu, a tým aj k úspore na paušálnych poplatkoch za rezervovanú kapacitu.

LED technológia je maximálne efektívna a flexibilná. Vďaka okamžitému štartu, či možnosti stmievania v plnom rozsahu ju možno kombinovať so senzormi pohybu a jasu. Napríklad pohybový senzor potom zasvieti iba ak je to naozaj nevyhnutné. Tým sa naplno využíva denné svetlo, čo znižuje spotrebu a zároveň predlžuje životnosť systému.

LED-ky sú výhodnejšie aj pre prípad krát-

kodobých výpadkov elektriny. Doteraz používané výbojky musia totiž úplne vychladnúť, aby sa opäť naštartovali na plný výkon, čo môže trvať aj 10 minút.

Ako na to? Špecializovaná firma všetko zariadi

Firmy majú viacero možností, ako vyriešiť modernizáciu svojho osvetlenia. Projektu sa môžu chopiť vo vlastnej réžii. V takomto

Výhody LED osvetlenia pre obce a mestá:

- Nižšia spotreba elektriny
- Modernizácia sa spláca z úspor
- Bez potreby vlastných investícií, vrátane prevádzky a údržby

případe je však okrem vstupnej investície potrebné zvládnuť aj projektovú prípravu a realizáciu celého systému. Rovnako ako je potrebné počítať s obsluhou, údržbou a niečo stojí aj administratíva.

Tieto starosti ako aj vstupná investícia však firmám odpadajú, ak projekt zveria špecializovanej spoločnosti poskytujúcej tzv. Zaručené energetické služby (Energy Performance Contracting, EPC). Takáto firma na seba preberie nielen realizáciu, ale aj zodpovednosť za prevádzku a údržbu. „Základným princípom EPC je splácanie projektu z preukázaných a dosiahnutých úspor nákladov na energie. Realizáciu projektov energetických úspor u klientov preberá špecializovaná firma energetických služieb (ESCO), akou je napríklad dcéra Slovenských elektrární – SE Predaj,“ hovorí manažér Slovenských elektrární zodpovedný za obchod Andrea Pancotti. Všetky náklady spojené s investíciou a náklady na služby špecializovanej firmy spláca klient z dosiahnutých úspor. Po splatení investície pokračuje klient v prevádzke systému vo vlastnej réžii za znížených prevádzkových nákladov.

Pilotný projekt pri Prahe

Pilotný projekt modernizácie verejného osvetlenia bol zrealizovaný neďaleko Prahy v obci Řitka. Nainštalované boli moderné celohliníkové svietidlá Archilede HP. Ich výhodou je nízka spotreba elektrickej energie spojená s vysokým svetelným výkonom a dlhou životnosťou.

V Štitároch usporia 63%

Prvou slovenskou obcou s novým LED verejným osvetlením sú Štitáre. Spotreba elektriny tu klesla až o 63%. Slovenské elektrárne tu inštalovali inteligentné svietidlá Archilede HP. Tie reagujú aj na intenzitu premávky a v nočných hodinách vedú znížiť svoj príkon na 70%. V tomto stave zostáva osvetlenie až do ranného vypnutia. K ďalšiemu zníženiu prevádzkových nákladov prispievajú vymenené výložníky a inteligentný, astronomickými hodinami riadený rozvádzač.

Impulz aj samosprávy

Modernizácia zastaraných a chátrajúcich osvetlení je dnes vďaka LED technológii prístupnejšia ako kedykoľvek predtým. Aj naše obce a mestá tak môžu získať najmodernejšie osvetlenie, ktoré je nielen cenovo dostupné, ale ponúka aj vysoké úspory na energiách. Ako potvrdzujú prvé skúsenosti z pilotných projektov, ktoré v Česku a na Slovensku rozbehli Slovenské elektrárne, výmena zastaraného osvetlenia za „ledky“ nevyžaduje vstupné investície obce a môže znížiť spotrebu elektrickej energie aj o dve tretiny. Starostovia oceňujú, že elektrárne prišli s ponukou komplexného riešenia na kľúč. Súčasťou celého modernizačného balíčka je úvodný návrh opatrení na úspory energie, výstavba na kľúč, následná prevádzka spojená s dodávkou elektriny, údržba ako aj meranie a vyhodnocovanie výsledkov. Spoločnosť zabezpečuje aj financovanie celého projektu. Obce sa pritom nemusia obávať vysokých vstupných nákladov. Celé riešenie sa totiž spláca z ušetrených platieb za energie.

(do)

Patenty Enelu podporujú nástup elektromobility aj na Slovensku

Slovenské elektrárne (SE), a.s., člen skupiny Enel vybudovali sieť nabíjajúcich staníc pre elektromobily. Šesť staníc je umiestnených pri administratívnych a prevádzkových objektoch elektrární v Bratislave, Novákoch, Jaslovských Bohuniciach, Mochovciach, Trenčíne a najnovšia - siedma - na budove mestského úradu v Trebišove.

Nabíjačky využívajú najmodernejšiu technológiu, ktorá je patentom skupiny Enel a umožňujú zrýchlené plné dobitie batérie do dvoch hodín. Dobýjanie sa vykonáva pomocou špeciálnej RFID karty, ktorá slúži na identifikáciu a otvorenie nabíjajúcich

zásuviek. Získať sa dá od strážnej služby objektov, kde sú stanice umiestnené. Tie sú spojené pomocou satelitnej navigácie s riadiacim systémom, ktorý ich monitoruje a zbiera informácie o spotrebe elektrickej energie a počte nabíjaní. Zároveň včas identifikuje rôzne poruchy a umožňuje tak prevádzkovateľovi zorganizovať servisný zásah.

Elektromobilita skupiny Enel

Skupina Enel má technológiu aj na ultra rýchle nabíjanie, ktorá je schopná naplniť

batériu na 80 percent jej kapacity počas 15 až 30 minút. Firmy zo skupiny Enel prevádzkujú na území Talianska, Španielska a Slovenska už viac ako tisíc verejne prístupných nabíjajúcich staníc. Príspevkom talianskej spoločnosti k elektromobilitě je aj spolupráca na projekte Green eMotion, ktorý vytvára celoeurópsku roamingovú službu s informáciami o všetkých verejne prístupných nabíjajúcich staniach v Európe. Na Slovensku je ich v súčasnosti 38 a umožňujú plynulý prejazd elektromobilom zo západu na východ krajiny.

(do)

Noví europoslanci predstavili svoje priority a ciele

Informačná kancelária Európskeho parlamentu na Slovensku zorganizovala 10. júla 2014 stretnutie zástupcov médií s poslancami EP zvolenými za Slovensko. Na tlačovej besede sa zúčastnili europoslanci Eduard Kukan (EĽS - Európska ľudová strana), Anna Záborská (EĽS), Miroslav Mikolášik (EĽS), Ivan Štefanec (EĽS), Pál Csáky (EĽS), Monika Smolková (Skupina progresívnej aliancie socialistov a demokratov - S&D), Monika Flašíková Beňová (S&D), Vladimír Maňka (S&D), Jana Žitňanská (Európski konzervatívci a reformisti - ECR). Deväť z 13 poslancov, ktorí sa na

základe tohtoročných májových volieb stali členmi 751-členného EP, najskôr predstavili svoje priority a ciele. Okrem toho sa vyjadrili aj k aktuálnym politickým témam, k voľbe nového predsedu EP a pod.

Pokiaľ ide o prácu v jednotlivých výboroch EP, tak vo Výbore pre životné prostredie, verejné zdravie a bezpečnosť potravín, bude pracovať Miroslav Mikolášik, Monika Beňová a exminister životného prostredia József Nagy. M. Mikolášik bude riadnym členom výboru. V ňom pôsobil aj v predchádzajúcom období a spolu s jeho ďalšími členmi pracoval na legislatíve v oblasti ochrany kvality vody, sprísnenia používania chemických látok, či vypúšťania priemyselných emisií. Pokiaľ ide o odpady, M. Mikolášik podporil prijatie viacerých opatrení, ktoré smerujú k budovaniu EÚ ako recyklačnej spoločnosti. Napríklad aj v oblasti elektroodpadu (podrobne sme o jeho aktivitách informovali v časopise).

Europoslankyňa Monika Beňová na stretnutí s novinármi okrem iného zdôraznila, že Výbor pre životné prostredie, verejné zdravie a bezpečnosť potravín si vybrala aj preto, lebo sa budú schvaľovať dôležité smernice, týkajúce sa energetiky, priemyslu, či tabaková smernica. Dodala tiež, že pri schvaľovaní sprísňujúcej sa environmentálnej legislatívy je treba zohľadňovať reálnu situáciu na Slovensku. Preto napríklad chce presadiť viaceré pripomienky Zväzu automobilového priemyslu SR k pripravovaným novým smerniciam.

(rab)

Výbor EP pre životné prostredie, verejné zdravie a bezpečnosť potravín

Miroslav Mikolášik
– člen

Monika Beňová
– náhradníčka

József Nagy
– náhradník

10 rokov spoločnosti LIDL na Slovensku

V rámci kampane Voda pre stromy vysadili v Tatrách 200 000 stromčekov

Spoločnosť LIDL začiatkom septembra oslávila 10 rokov svojho pôsobenia na slovenskom trhu. O dosiahnutých výsledkoch, či jej aktivitách v oblasti trvalej udržateľnosti a ochrane životného prostredia hovoríme v nasledujúcom rozhovore s Tomášom Bezákom – PR manažérom a tlačovým hovorcom spoločnosti Lidl Slovenská republika, v.o.s. Ten desaťročné pôsobenie spoločnosti na Slovensku v krátkosti zbilancoval nasledovne:

- Počas desiatich rokov sa nám na Slovensku podarilo otvoriť 123 predajní. V nich, ale aj v dvoch logistických centrách a v centrále spoločnosti zamestnávame viac ako 3600 ľudí, čo z nás robí významného zamestnávateľa s pôsobnosťou na celom Slovensku.

Od nášho vstupu na slovenský trh sme prešli dlhú a úspešnú cestu. Dnes patríme aj podľa rôznych analytikov medzi špičku v odvetví. Naším zásadným princípom a kľúčom k úspechu je jednoduchosť a transparentnosť. Tomu prispôbujeme všetky naše kroky. Nakupujeme a predávame s cieľom, aby sme našim zákazníkom ponúkali tovar každodennej spotreby v najlepšej kvalite a za najvýhodnejšiu cenu. Na rozdiel od väčšiny našej konkurencie máme jednotné ceny vo všetkých našich predajniach. Veríme totiž, že zákazníci vo všetkých regiónoch Slovenska si zaslúžia rovnakú kvalitu produktov za rovnakú cenu bez uprednostňovania ktoréhokoľvek z regiónov.

Ako jeden z lídrov trhu chceme stále prichádzať s novými nápadmi a byť tak pre zákazníkov atraktívni. Pre našich zákazníkov preto pravidelne pripravujeme zľavy a tematické týždne. Okrem národných kuchýň a potravínového sortimentu v rámci týchto akcií ponúkame potreby pre domácnosť, kanceláriu, šport, zábavu alebo domácich majstrov.

Správna voľba

Výsledkom tejto našej snahy je okrem iného aj unikátny kulinársky súboj dvoch špičkových šéfkuchárov – Romana Paulusa a Marcela Ihnačáka, ktorých dopĺňa sladká cukrárka Adriana Poláková.

Obchodná filozofia firmy kladie dôraz na kvalitu predávaných potravín a ďalších výrobkov. Akým spôsobom zabezpečujete dodržiavanie kvality?

Vysoká kvalita za výhodnú cenu, tak by sa dala charakterizovať obchodná filozofia spoločnosti Lidl. Napĺňať tento cieľ sa nám darí predovšetkým prostredníctvom privátnych značiek, ktoré tvoria viac ako 80% sortimentu. Vďaka vysokým odoberaným množstvám a marketingu výlučne vo vlastnej réžii dokážeme produkty privátnych značiek ponúkať za mimoriadne výhodnú cenu. Pri takýchto produktoch dokážeme kontrolovať zloženie a kvalitu vyrábaných produktov. Podieľame sa na ich receptúrach a poznáme proces výroby. Ročne, navyše, vykonáme približne 3500 laboratórnych testov. Interný manažment kvality neustále zdokonaľujeme, a to na národnej i nadnárodnej úrovni.

Prioritou spoločnosti v oblasti spoločenskej zodpovednosti je vzdelávanie a životné prostredie. Slovenským lesom pomáha LIDL už od roku 2012. Koľko stromčekov v rámci kampane Voda pre stromy a kde odvtedy pribudlo?

V rámci kampane Voda pre stromy sa nám doteraz podarilo v Tatrách vysadiť 200 000 stromčekov na ploche o rozlohe približne 100 hektárov. Naša kampaň však pokračuje aj naďalej – z každej predanej 1,5 litrovej fľaše minerálnej vody Saguaro venujeme jeden cent na obnovu tatranského lesa.

Na vzniku LIDL lesa sa podieľali aj zamestnanci spoločnosti. Akým spôsobom? Budete v jeho rozrastaní pokračovať?

Každý rok poskytneme našim zamestnancom možnosť osobne sa zúčastniť na výsadbe. Napriek neustálemu zvyšovaniu kapacity prekonáva ich záujem naše možnosti, čo nás mimoriadne teší. Dôkazom ich nadšenia pre myšlienku je skutočnosť, že v máji 2014 sa nám spoločne podarilo prekonať vlastný rekord v počte vysadených stromčekov za jeden deň. Aktuálne slovenské maximum je 6000 sadeničiek.

Začiatkom tohto roka spustil LIDL veľkú reklamnú kampaň, ktorá bola orientovaná na najmladšiu generáciu. Jej cieľom bolo upriamiť pozornosť žiakov na potrebu recyklácie druhotných surovín. Koľko PET fliaš sa v rámci súťaže Myslíte ekologicky podarilo vyzbierať? Kde sa zhodnotili?

V rámci Ekohry vyzbieralo 147 000 žiakov z celkovo 468 škôl viac ako 7 650 000 plastových fliaš od nápojov. Ide približne o také množstvo, ako vážia dva vráskavce obrovské – najťažšie živočíchy aké kedy žili na Zemi.

Kto sa stal víťazom a aké boli ceny pre najúspešnejšie školy?

Sedem najúspešnejších škôl sme odmenili hodnotnými cenami za celkovo 210 000 eur. Prvé tri školy sa tešia z multifunkčných športových ihrísk (za 80, 55 a 35 tisíc eur), ktoré využívajú od tohto školského roka. Snahu ďalších štyroch škôl sme odmenili poukazmi v hodnote 10 000 eur, za ktoré si mohli vybrať športové potreby či rekonštrukciu už existujúcich športovísk. Teší nás, že takáto pomoc putovala tam, kde to bolo naozaj potrebné, veď víťazná škola z Trnavy-Modranky doteraz nemala ani len telocvičňu.

Zákazníci si v predajniach spoločnosti LIDL všimnú, že sa v nich triedi odpad. Koľko odpadu sa v predajniach ale i skladoch obchodného reťazca ročne vytriedi?

	Škola	Počet žiakov	Počet fliaš
1	ZŠ s MŠ Ulica Ivana Krasku 29, Trnava-Modranka	171	194.791
2	SOŠ obchodu a služieb, Školská 4, Michalovce	642	161.039
3	SOŠ sv. Jozefa Robotníka, Saleziánska 18, Žilina	349	153.452
4	ZŠ Š. Majora 560, Veľké Úľany	254	151.627
5	Gymnázium, L. Štúra 35, Turzovka	189	132.154
6	ZŠ s MŠ, Banická 52, Malachov	14	128.216
7	ZŠ s MŠ Liešťany	35	110.894

Spoločnosť Lidl sa v každej fáze svojej činnosti cíti zodpovedná za životné prostredie a túto zodpovednosť vyjadruje konkrétnymi činmi. Vo všetkých našich predajniach, v oboch logistických centrách a, samozrejme, aj v centrále platí politika triedenia odpadu – papiera, plastov a batérií. Ročne recyklujeme tisíce ton papiera a batérií, ako aj stovky ton plastov. Prispievame tým k výraznej úspore emisií skleníkových plynov a energie. Približne ide o toľko energie, ako ročne spotrebuje 7500 Slovákov, úspora emisií predstavuje ročnú produkciu asi 1300 obyvateľov.

Aké nové aktivity v rámci environmentálnej výchovy plánujete realizovať v nastávajúcom období?

Určite sa budeme aj naďalej angažovať v rôznych ekologických aktivitách, nakoľko stav životného prostredia považujeme aj za našu zodpovednosť. Nateraz môžeme prísľúbiť pokračovanie projektu Voda pre stromy aj v najbližších rokoch. Pripravené máme však aj ďalšie spoločensky zodpovedné projekty, ktoré budeme v dohľadnej dobe realizovať.

(rab)

Do súťaže Ekohry s názvom Myslíte EKOlogicky sa zapojilo 468 škôl.

**Žiaci vyzbierali viac ako
7 650 000
plastových fliaš.**

Vláda SR podporila ústavný zákaz vývozu vody

Koniec obávám z nekontrolovaného obchodovania a nedostatočnej ochrany vodných zdrojov

Zvýšenú ochranu pre slovenskú vodu odobrila Vláda SR. Schválila novelu ústavy, ktorej cieľom je zamedziť vývozu tejto suroviny do zahraničia. V základnom zákone štátu má byť zakotvené, že vodu odobratú z vodných útvarov na území Slovenskej republiky nebude možné cezhranične prepravovať dopravnými prostriedkami a potrubím.

Konkrétne ide o doplnenie článku 4, ktorý zakotvuje, že nerastné bohatstvo, jaskyne, podzemné vody, prírodné liečivé zdroje a vodné toky sú vo vlastníctve

Slovenskej republiky. Po novom do článku pribudne odsek, ktorý deklaruje, že vodu odobratú z vodných útvarov na území Slovenskej republiky nie je možné cezhranične prepravovať dopravnými prostriedkami alebo potrubím. Výnimka zo zákazu bude možná len v prípade cezhraničnej humanitárnej pomoci a pomoci v núdzových stavoch. Zákaz vývozu sa nevzťahuje na prírodnú a minerálnu vodu balenú do fliaš.

Zámer zakotviť zákaz vývozu vody do ústavy predstavili v júli predseda vlády Robert Fico a minister životného prostredia Pe-

ter Žiga. Reagovali tým na kritiku opozície, že novela vodného zákona z dielne ministerstva životného prostredia umožní vyvážať vodu do zahraničia, čo v súčasnosti nie je možné. Naopak, ministerstvo tvrdí, že v súčasnosti je možný nekontrolovateľný vývoz a novela tomu má zabrániť. Podľa premiéra Fica je to prvýkrát, keď sa vláda SR seriózne zaoberá ochranou vodných zdrojov. Novela ústavy bola v čase uzávierky časopisu už v NR SR. Ak parlament novelu schválí, účinnosť nadobudne 1. decembra.

(Z tlačového servisu MŽP SR)

Nad návrhom nového zákona o odpadoch visí zatiaľ veľa neznámych

NATUR – PACK rozširuje svoje služby

Ak má výrobca alebo dovozca povinnosť znášať náklady za odpad z obalov, musí mať aj právo sa k nemu dostať

Oprávnená organizácia NATUR-PACK, a.s., patrí k najvýznamnejším organizáciám v SR, ktoré pre svojich klientov z radov dovozcov a výrobcov zabezpečujú plnenie zákonných povinností v oblasti triedenia a zhodnotenia odpadov z obalov a ďalších odpadových komodít. V súčasnosti má asi 4000 klientov, prevažne z podnikovej sféry. O súčasnej pozícii spoločnosti na trhu odpadového hospodárstva, o rozširovaní poskytovaných služieb, ako aj o ich pripomienkach k návrhu zákona o odpadoch hovoríme v nasledujúcom rozhovore s riaditeľom spoločnosti NATUR-PACK RNDr. Michalom Sebiňom, PhD.

Môžete v krátkosti zbilancovať činnosť spoločnosti NATUR-PACK za prvý polrok 2014?

-V prvom rade chcem zdôrazniť, že sa nám podarilo dobudovať systém poskytujúci komplexné služby v oblasti kolektívneho plnenia. To znamená, že máme registrovaný kolektívny systém pre všetky komodity – obaly, prenosné batérie, elektroodpad. Pre súčasných i potenciálne nových klientov sme teda schopní zabezpečiť plnenie ich zákonných povinností v uvedených odpadových komoditách. Pre svojich členov – povinné osoby, ale aj pre ďalších záujemcov sme od začiatku tohto roku začali organizovať semináre. Zamerané sú nielen na problematiku nakladania s odpadmi z obalov, ale aj na elektroodpady, batérie, opakovane použiteľné obaly alebo povinnosti výrobcov v štátoch EÚ. So spoločnosťou EKO-IN organizujeme semináre zamerané na všeobecné povinnosti zákona o odpadoch, na ktoré majú naši klienti zvýhodnený poplatok. Záujem o účasť na seminároch stúpa, čo je dôkazom toho, že v odpadovom hospodárstve na Slovensku je treba riešiť mnoho problémov.

RNDr. Michal Sebiň, PhD.

Ďalšou doplnkovou službou, o ktorú naša spoločnosť rozšírila svoje aktivity, je otvorenie tzv. kontaktných pracovísk.

O čo konkrétne ide?

Existuje veľa firiem, ktoré nemajú priame zastúpenie na Slovensku, ale na jeho území obchodujú. Vzhľadom na skutoč-

nosť, že musia plniť literu zákona a postarať sa o stanovené percento odpadu, ktorým sa stanú ich výrobky, keď dožijú, alebo obaly z výrobkov, tak sme sa snažili výjsť im v ústrety. To znamená, že zabezpečíme plnenie ich povinností. Prvý takýto kontaktný bod pre Maďarsko sme otvorili v Budapešti, ďalšie plánujeme otvoriť v ČR a v Poľsku.

Záujem o účasť na odborných seminároch, ktoré organizuje NATUR-PACK, stále stúpa.

NATUR-PACK realizuje aj viacero aktivít v rámci formovania environmentálneho vedomia mládeže i dospelých. Za časť z nich získal v minulom roku v danej kategórii aj ocenenie Zlatý mravec. Pribudú v tejto oblasti aj nejaké nové projekty?

Na vzdelávacie aktivity kladieme stále veľký dôraz. V spolupráci so spoločnosťou KOSIT, a.s., Košice pripravujeme knižku pre deti o potrebe triediť a zhodnocovať odpad. Oslovili sme priamo učiteľov rôznych škôl, aby napísali básničky, pesničky, príbehy na danú tému. Odborná porota, v ktorej bol napr. Daniel Hevier, Marián Čekovský a iné osobnosti kultúrneho života, ich posúdila a z tých najlepších vydáme knižku. Jej cieľom je pútavou, nevťeravou formou priniesť tej najmladšej generácii základné informácie o nevyhnutnosti využívať odpad ako cennú druhotnú surovinu. Pre nadchádzajúci školský rok pripravujeme ďalší dlhodobý projekt.

NATUR-PACK presadzuje rozšírenú zodpovednosť výrobcov už niekoľko rokov. Otvorene o potrebe presadiť myšlienku do praxe hovorili jeho predstavitelia podstatne skôr, ako sa začal pripravovať legislatívny zámer zákona o odpadoch. Vzhľadom na skutočnosť, že rozšírená zodpovednosť výrobcov je jedným zo základných pilierov návrhu nového zákona, splnil Vaše očakávania jeho obsah?

Nie. Za všetko hovorí fakt, že sme k návrhu zákona zaslali 73 zásadných pripomienok.

Čoho sa predovšetkým týkali?

Naše pripomienky by som rozdelil do viacerých rovin. Výhrady sme mali už k samotnej forme zákona. Podľa našich názorov a skúseností by bolo lepšie, keby sa nespájali doteraz samostatné zákony – o odpadoch a o obaloch do jedného veľkého, ale aby zostali samostatné (samozrejme, doplnené o potrebu implementácie) a vytvoril by sa len jeden rámecový.

Najnovšie analýzy európskych odborníkov potvrdili viaceré nedostatky v stano-

vení pravidiel pre uplatňovanie rozšírenej zodpovednosti výrobcov v praxi. Preto Európska komisia sprísňuje recyklačné ciele a pripravuje revíziu odpadových smerníc. Konkrétne napríklad recyklačný poplatok musí pokrývať reálne náklady na zber a zhodnotenie odpadu. Nepripúšťa sa prepĺňanie čiastkových nákladov. To znamená, že výrobok alebo obal, ktorý sa ťažšie recykluje, bude mať vyššie recyklačné poplatky. Tým pádom aj vyššiu cenu pre spotrebiteľov a tak sa, logicky, budú výrobcovia a dovozovia snažiť investovať do vývoja a výroby ľahšie recyklovateľných výrobkov.

V kuloárových diskusiách o obsahu návrhu zákona zazneli aj výhrady k systému povinných auditov. Ako sa na túto povinnosť pozeráte vy?

My aj v súčasnosti (hoci zákon sa len pripravuje) môžeme robiť u svojich klientov audity, lebo chceme, aby bol celý proces evidencie i nakladania s odpadom v súlade s platnou legislatívou. Ak nájdeme určitý nedostatok, tak –logicky – je v našom záujme postarať sa, aby došlo k náprave. No po novom budeme musieť nahlásiť zistené nedostatky hneď inšpekcii životného prostredia. A tak nie je vylúčené, že prideme o mnohých klientov, ktorí budú hľadať také organizácie zodpovednosti výrobcov, ktorých audity „nič“ neodhalia. Audit budeme musieť robiť aj u obcí, ale zmluvy s obcami musia byť podpísané na rok, takže ak obec nebude mať záujem na efektívnom triedení, my musíme čakať rok, aby sme zmluvu zrušili. Na druhej strane – nepochopiteľný systém auditov zahŕňa aj povinnosť umožniť klientovi, aby urobil audit u nás – v organizácii zodpovednosti výrobcov. Nevie si predstaviť, keď sa nám ozve 100 klientov, že chce urobiť audit u nás, ako budeme stíhať zabezpečiť našu hlavnú činnosť.

Ako teda bude – podľa navrhnutého znenia zákona – fungovať rozšírená zodpovednosť v praxi?

Rozšírená zodpovednosť výrobcov je v návrhu zákona nastavená neštandard-

ným, špecifickým, povedal by som „slovenským“ spôsobom. Z obsahu jednotlivých ustanovení vyplýva, že výrobca má povinnosť znášať všetky náklady na zber a zhodnotenie odpadu, ale nemá právo sa k nemu dostať. Obec totiž môže mať zmluvu iba s jednou organizáciou zodpovednosti výrobcov. Tá však nemusí zabezpečovať práve plnenie povinností pre tých výrobcov a dovozcov, ktoré v nej tvoria gro vytriedeného odpadu.

Môžete toto podrobnejšie vysvetliť?

Pre lepšie pochopenie uvediem nasledujúci príklad so zberovým papierom. NATUR-PACK zastupuje výrobcov a dovozcov papiera, ktorí majú najväčší podiel na slovenskom trhu. Keďže každá obec môže mať zmluvu len s jednou organizáciou zodpovednosti výrobcov, nevieme, ako budeme plniť povinnosti pre našich členov, lebo s obcami, kde sa papier zbiera, môžu mať uzavreté zmluvy iné OZV. Zmluvy s dovozcami a výrobcami papiera však máme my.

Treba tiež dodať, že z návrhu zákona vyplýva, že jedna organizácia zodpovednosti výrobcov musí pokryť celé územie SR. To je nezmysel, lebo tým by sa len duplovali náklady na triedenie a zber, čo by sa logicky prejavilo aj vo výške recyklačných poplatkov obsiahnutých v cenách výrobkov. Túto povinnosť môže zabezpečiť výlučne koordináčne centrum.

V súčasnosti je situácia nasledovná: Aj pri úhrade časti nákladov na triedenie a recykláciu komunálneho odpadu z Recyklačného fondu na základe paragrafu 64, aj za finančnej pomoci z Environmentálneho fondu a európskych fondov (na budovanie zberných dvorov, vybavenosť kontajnermi, zberovú techniku...) je separácia pre obce stratová. Dokonca, aj u tých obcí, ktorým prispievajú na separáciu oprávnené organizácie. Ak sa podľa nového zákona prenesie celá zodpovednosť na povinné osoby, odborníci očakávajú rast recyklačných poplatkov,

NATUR-PACK spolupracuje aj pri organizovaní podujatí v rámci OLOmpiády, do ktorej sa zapojili desiatky bratislavských základných, materských a špeciálnych škôl.

ktoré v cenách výrobkov zaplatia spotrebiteľia. Predstavitelia MŽP SR však tvrdia, že rast poplatkov neočakávajú, naopak, že obciam sa znížia náklady asi o tretinu. A Váš názor?

Rast poplatkov bude nevyhnutný z viacerých dôvodov. Na Slovensku sú v súčasnosti recyklačné poplatky najnižšie v EÚ. Ak si budú povinné osoby plniť svoje záväzky, budú musieť mať dostatok zdrojov. Navyše, zohľadniť budú musieť aj spomínané nové pravidlá, ktoré pripravujeme EK, aby investovali do vývoja a výroby nových, na recykláciu menej náročných výrobkov. Poplatky teda musia zohľadňovať reálne náklady. No myslím si, že na Slovensku nebudú musieť až tak výrazne stúpnúť, ak sa vytvorí medzi organizáciami rozšírenej zodpovednosti zdravé konkurenčné prostredie. Tento môj názor potvrdzuje aj fakt, že v Nemecku po rozpade monopolu, ktorý tvoril jeden kolektívny systém, čiže jedna organizácia zodpovednosti výrobcov, sa náklady na separáciu a zhodnotenie vytriedeného odpadu výrazne znížili. Dokonca až o miliardu eur ročne.

V súčasnosti sa aj na Slovensku začínajú budovať technológie, ktoré budú triediť a zhodnocovať zmesový komunálny odpad. Veď cieľom je v prvom rade jeho zhodnotenie ako cennej druhotnej suroviny. Na druhej strane zbavuje obce nákladov a zodpovednosti na triedenie. Pamätá na túto alternatívu a nový európsky trend aj znenie návrhu zákona?

Pokiaľ viem - túto alternatívu návrh zákona nerieši. Možno aj preto, že sa o návrhu málo s kompetentnými diskutovalo na odborných fórach, na ktorých by sa zúčastnili

práve ľudia, ktorí v branži pracujú, majú prehľad a informácie o nových technológiách vo svete, ich parametroch...

V rámci svojich pripomienok k návrhu zákona ste prišli aj s myšlienkou zriaďovať Koordinačné centrum. Ako by malo fungovať a prečo je potrebné?

Hlavným cieľom jeho činnosti by malo byť udržať zdravé konkurenčné prostredie a zabezpečovať, aby bolo pokryté celé územie Slovenska a náklady spravodlivo rozdelené medzi jednotlivé organizácie zodpovednosti výrobcov. A to podľa trhového podielu. Tým by sa vyriešili aj vysoké náklady na zber a triedenie v malých odľahlých obciach, ktoré sú výrazne vyššie ako vo veľkých mestách.

Ak obce nebudú mať žiadne náklady so separáciou, ale ani príjmy z nej, kto bude financovať budovanie zberných dvorov, zahusťovanie siete kontajnerov, propagáciu a pod? Veď rozvoj triedenia je na Slovensku stále nedostatočný. Na skládky smeruje stále vyše 70% komunálneho odpadu.

Povinné osoby, dovozcovia a výrobcovia. No treba stanoviť jasné kritériá, stanoviť parametre zberu, odstrániť viacero hrozieb, o ktorých som v predchádzajúcich odpovediach hovoril. V prvom rade musia mať povinné osoby k odpadu prístup a musia byť jeho vlastníci. Inak sa môže stať, že oni zainvestujú do nákupu kontajnerov, budovania stojísk, ale vyseparovaný odpad si obec zobchoduje sama. Kto jej to dokáže?

Doteraz sa NATUR-PACK ako oprávnená organizácia viac zameriaval na zabezpečenie zberu a zhodnotenie odpadu z obalov od podnikateľských subjektov. Nebude teda pri uzatváraní zmlúv s obcami znevýhodnený?

Nie je to celkom tak. My spolupracujeme so zberovými spoločnosťami, ktoré zabezpečujú triedený zber v priemyselných prevádzkach, ale aj v mestách a obciach. Zberové spoločnosti totiž majú s triedením skúsenosti, majú zberovú a dotriedňovaciu techniku, váhy, lisovacie linky a pod. Vedia, koľko sa kde vyzbieralo, v ktorej obci sú lepšie alebo horšie výsledky.

A veľa otáznikov majú aj starostovia obcí, či laická verejnosť. Keďže zodpovednosť za odpad a teda aj separáciu zostáva na obci, ale nebude mať s ňou žiadne náklady, bude mať vôbec obec záujem zvyšovať vytriedené množstvá (aj vzhľadom na stále nízke poplatky za skládkovanie)? Limity budú stanovené pre organizácie zodpovednosti výrobcov. Ako ich plnenie budú preukazovať, zamedzí zákon vydávaniu tzv. virtuálnych potvrdeniek?

Na veľa uvedených otázok čakáme odpovede aj my - či už v definitívnom znení zákona, alebo následných vyhláškach. Preto sme v zložitej situácii aj pri rokovaniach s partnermi o budúcej spolupráci. Na viaceré vaše otázky teda zatiaľ nevieme odpovedať. Chýba totiž prehľadná schéma, ako bude celý nový systém fungovať.

Myslíte si, že aplikácia zákona v praxi zamedzí virtuálnym potvrdenkám?

V navrhovanej podobe určite nie.

(rab)

NATUR-PACK

ZODPOVEDNOSŤ JE NÁŠ BIZNIS

živica
Centrum
environmentálnej
a etickej výchovy

Nenahraditeľná edukačná pomôcka.

SPRIEVODCA NAKLADANÍM S ODPADOM určený pre interaktívnu tabuľu a počítač.

Využívať sa dá v online alebo v offline verzii.

Softvér si môžete stiahnuť v SK a HU verzii na

www.zivica.sk/moderneoodpadoch/

Softvér NeODPADni z ODPADOV ponúka:

- 7 podrobne rozpracovaných aktivít,
- 3 videá,
- 4 hravé vedomostné kvízy,
- desiatky otázok na diskusiu,
- metodické pokyny pre učiteľa, pracovné listy a ďalšie inšpiratívne námety.

Softvéru bola udelená cena
Odpadového hospodárstva
Zlatý mravec 2013 v kategórii
environmentálna výchova.

Softvér podporil **NATUR-PACK** ZODPOVEDNOSŤ JE NÁŠ BIZNIS, viac na www.naturpack.sk

Pomôž slimáčikovi Naturpáčikovi
nájsť správnu cestu k mravcovi.

NATUR-PACK, a.s., sa stal národným šampiónom EUROPEAN BUSINESS AWARDS 2014/15

Historicky prvá spoločnosť z oblasti odpadového hospodárstva SR, ktorá v prestížnej medzinárodnej súťaži zaznamenala úspech v kategórii životné prostredie a spoločenská zodpovednosť

Spoločnosť NATUR-PACK, a.s., sa stala národným šampiónom European Business Awards, prestížnej súťaže sponzorovanej spoločnosťou RSM International. Súťaž podporujú najvýznamnejšie podniky, akademici, médiá a politickí predstavitelia z celej Európy.

Do súťaže European Business Awards bolo prihlásených 24 000 podnikov z 33 krajín, z toho 709 firiem bolo ocenených ako národní šampióni. European Business Awards následne prechádza do druhej časti súťaže.

Riaditeľ spoločnosti NATUR-PACK Michal Sebiň: „Sme veľmi hrdí na to, že sme sa stali národným šampiónom v kategórii životné prostredie a spoločenská zodpovednosť a budeme reprezentovať Slovensko v tejto prestížnej súťaži ako historicky prvá spoločnosť z oblasti odpadového hospodárstva. Tešíme sa na ďalšie kolo procesu hodnotenia, v ktorom odbornej porote a verejnosti predstavíme našu spoločnosť. Toto ocenenie je pre nás dôkazom, že to, čo robíme, robíme dobre a je tiež významným impulzom do budúcnosti.“

„Gratulujem NATUR-PACK-u! Je to veľký úspech. Prajem im veľa šťastia aj do ďalšej fázy súťaže. European Business Awards podnecuje podniky k väčším úspechom a pomáha zlepšiť konkurencieschopnosť v rámci ce-

lej Európy,” povedal Adrian Tripp, generálny riaditeľ European Business Awards.

Jean Stephes, generálny riaditeľ spoločnosti RSM International: „Každý rok to majú podniky ťažšie a ťažšie. Stále viac spoločností rôznej veľkosti a rôzneho zameralia sa zúčastňuje na tejto prestížnej súťaži. Bude zaujímavé sledovať, ako sa bude vyvíjať druhá fáza.“

Porote zloženej z najvýznamnejších predstaviteľov európskeho biznisu a politiky predsedá eurokomisár pre obchod Karel de Gucht. Národní víťazi sa zúčastnia na verejnom hlasovaní o cenu verejnosti a finalistu súťaže sa v roku 2015 zúčastnia na veľkolepom finálovom večere. Vďaka podpore hlavného sponzora RSM International, jednej z najväčších európskych audítorských a účtovných firiem, sa už niekoľko rokov oceňujú vynikajúce výsledky, osvedčené postupy a inovácie v rámci celej Európy.

(do)

Viac informácií o súťaži a jej víťazoch nájdete na www.businessawardseurope.com, alebo na twitteri (@rsmEBA) a facebooku (www.facebook.com/businessawardseurope)

NATUR-PACK, a. s. je oprávnená organizácia, ktorá od roku 2006 plní pre takmer 4000 povinných osôb ich povinnosti vyplývajúce zo zákona o obaloch. Od roku 2009 aktívne podporuje na rôznych úrovniach environmentálnu výchovu pre školy aj širokú verejnosť.

(www.naturpack.sk)

RSM International je hlavným sponzorom European Business Awards od svojho vzniku. RSM International je celosvetová sieť nezávislých účtovných a poradenských firiem a jej členské firmy sú samostatné a nezávislé právnické osoby. Celkové výnosy (3,8 mld. dolárov) radia spoločnosť medzi top 6 medzinárodných účtovných firiem sveta.

Rok 2014 je pre RSM International výnimočný, pretože oslavuje svoje 50. výročie.

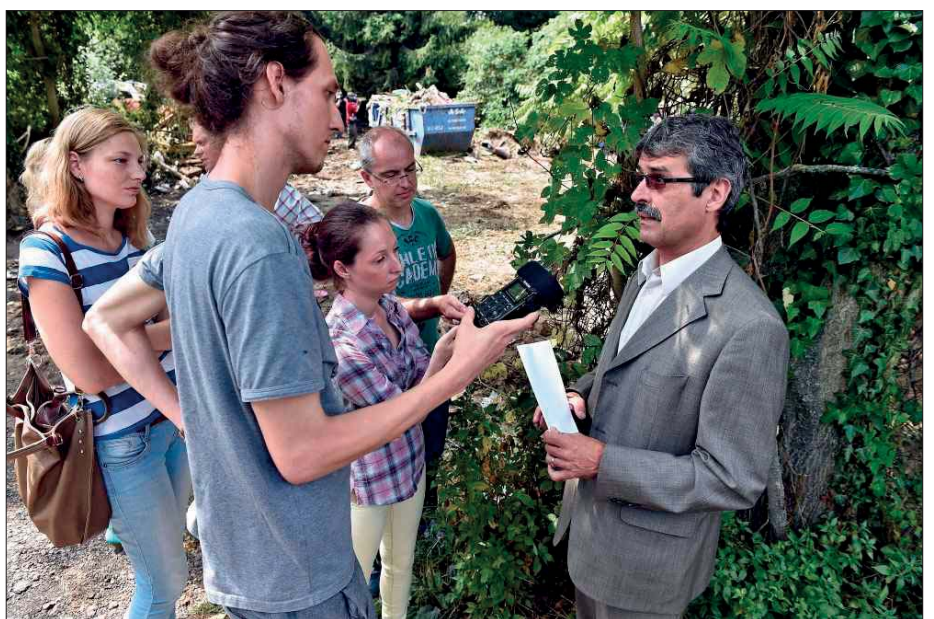
(www.rsmi.com)

Začnú využívať aj fotopasce

V Bratislave zrýchlili odstraňovanie čiernych skládok na svojich pozemkoch

Počas prázdnin sa v Bratislave odstraňovali všetky nahlásené nelegálne skládky odpadu, ktoré sú na jej pozemkoch. Primátor hlavného mesta Milan Ftáčnik na brifingu uviedol, že čierne skládky sa budú odstraňovať ešte predtým, ako bude známy výsledok zisťovania o pôvodcovi odpadu. Ak mesto dostane podnet na nelegálnu skládku a tento podnet vyhodnotí ako opodstatnený, záležitosť nahlasuje na okresný úrad. Ten vyhlási konanie, v ktorom sa zisťuje pôvodca odpadu. Ak ho v konaní nedokážu identifikovať, o odstránenie odpadu sa musí postarať mesto, resp. mestská časť, ak má daný pozemok vo svojej správe. „Väčšinou sa pôvodca odpadu nezistí, no za tri-štyri mesiace, čo konania prebiehajú, nelegálna skládka rastie,“ skonštatoval Ftáčnik. „Preto sme sa rozhodli, že tento proces síce budeme dodržiavať aj naďalej, no odstraňovať nelegálnu skládku začneme už po jej nahlásení, resp. objavení,“ vysvetlil. Postup dokumentoval pri nelegálnej skládke v bratislavskej Petržalke, v lokalite medzi Dunajom a Einsteinovou ulicou, na ulici Pri seči. „K 139 tonám odpadu, ktoré mesto zlikvidovalo v tomto roku na ôsmich čiernych skládkach,

pribudne aj ďalších 100, ktoré sú na tomto mieste,“ uviedol primátor.

Mesto chce podľa jeho slov takýmto spôsobom dosiahnuť, aby začiatkom augusta boli odstránené všetky nahlásené čierne skládky

na mestských pozemkoch, tých je v súčasnosti 18. M. Ftáčnik pripomenul, že intenzívnejší boj s odstraňovaním nelegálneho odpadu umožní aj zmena mestského rozpočtu, v ktorom poslanci zvýšili čiastku na odstraňovanie

čiernych skládok. „K pôvodnej sume 14 500 eur vyčlenili ďalších 40 000, takže mesto má na odstraňovanie čiernych skládok určených 54 500 eur,“ konkretizoval. Rýchle odstraňovanie čiernych skládok je podľa Ftáčnika tou najlepšou prevenciou pred zakladaním ďalších. „Ak nelegálnu skládku rýchlo odstránite, nepovzbudujete tým ďalších, ktorí si myslia, že sa takto môžu ľahko zbaviť nadrozmerného odpadu,“ vyhlásil. Veľký preventívny efekt si mesto sľubuje aj od fotopascí, ktoré chce umiestniť na miesta, kde sa čierne skládky vyskytujú najčastejšie. „Bude ich 17 a budeme meniť ich umiestnenie,“ spresnil primátor. V tendri vysúťažilo mesto dodávateľa, ktorému za 17 fotopascí zaplatí 7310 eur. Ftáčnik je naklonený aj tomu, aby pôvodcov odpadu zachytených fotopascami mesto zverejňovalo. Primátor Bratislavy pripomenul, že občania môžu nahlásovať nelegálne skládky prostredníctvom kontaktov a elektronického formulára na stránke hlavného mesta a takisto prostredníctvom aplikácie City Monitor či portálu Odkazprestarostu.sk. Mesto takisto vstúpi do spolupráce s portálom, ktorý informuje o lokalizovaných čiernych skládkach prostredníctvom mobilnej aplikácie Trash out. Ftáčnik sa poďakoval aj dobrovoľníkom zo Zelenej hliadky a Mestského parlamentu mladých, ktorí pomáhajú odstraňovať skládky, najmä na súkromných pozemkoch.

Bratislava má okrem 17 nelegálnych skládok na pozemkoch mesta nahlásených aj 35 skládok, ktoré sú umiestnené na iných, vo väčšine prípadov súkromných pozemkoch a 22, ktoré sa vyskytujú na pozemkoch Železníc Slovenskej republiky.

(do)

Foto: Oddelenie marketingu a vzťahov s verejnosťou mesta Bratislava

Výrobcovia a distribútori musia mať prehľad o tokoch elektroodpadu

ASEKOL SK vyviezol vlani do zahraničia približne len 3% všetkého vyzbieraného elektroodpadu

ASEKOL - nezisková organizácia – je lídrom na českom trhu nakladania s elektroodpadom. Pôsobí na ňom od roku 2006 a patrí k najsilnejším kolektívnym systémom v ČR, ktoré pre svojich členov zabezpečujú zber a zhodnotenie elektroodpadu. Na Slovensku začal ASEKOL pôsobiť od roku 2010 ako ASEKOL SK s.r.o. „Od nášho vstupu na trh sme ponúkali plnenie povinností pre celú škálu kategórií, čiže od 1 až po 10. Najmä kvôli štruktúre klientov sme však v začiatkoch zabezpečovali zber a zhodnotenie elektroodpadu primárne v kategóriách 3,4, v súčasnosti máme klientov vo všetkých kategóriách,“ povedal v úvode rozhovoru prokurista a riaditeľ ASEKOL SK – Mgr. Ronald Blaho a pokračoval:

Naši členovia, pre ktorých zabezpečujeme zber a zhodnotenie stanoveného množstva odpadov z elektrických a elektronických zariadení, sú distribútormi alebo výrobcami približne 25% elektrovýrobkov dodávaných ročne do domácností na slovenskom trhu.

Darí sa Vám plniť stanovené limity zberu? Koľko elektroodpadu ste v minulom roku zabezpečili (zber a zhodnotenie)?

- V minulom roku sme zabezpečili zber a zhodnotenie 4350 ton elektroodpadu. Limity plníme každoročne, boli roky, keď sme ich výrazne prekročili.

Aké množstvá elektroodpadu ste vlani vyviezli na zhodnotenie do zahraničia?

- Približne 15% z toho, čo sme vyzbierali, čiže približne 600 ton. Z celkového množstva elektroodpadu, ktorého zber a zhodnotenie zabezpečili kolektívne organizácie v SR, sú to len necelé 3 percentá. Pritom treba zdôrazniť, že vyvezené množstvá elektroodpadu zahŕňajú len tzv. „očkový“ odpad, nebezpečný elektroodpad – chladničky, žiarivky, televízie a počítačové monitory sme vozili na zhodnotenie slovenským spracovateľom.

Koľko finančných prostriedkov ste investovali od roku 2010 do zefektívnenia zberu a zhodnotenia elektroodpadu?

- Približne pol milióna eur. Išlo najmä o nákup nádob a zberných prostriedkov na zbernú dvory, predajne, čiže napr. kliecky na drobný elektroodpad, tzv. e - domčeky a iné druhy nádob.

Mgr. Ronald Blaho

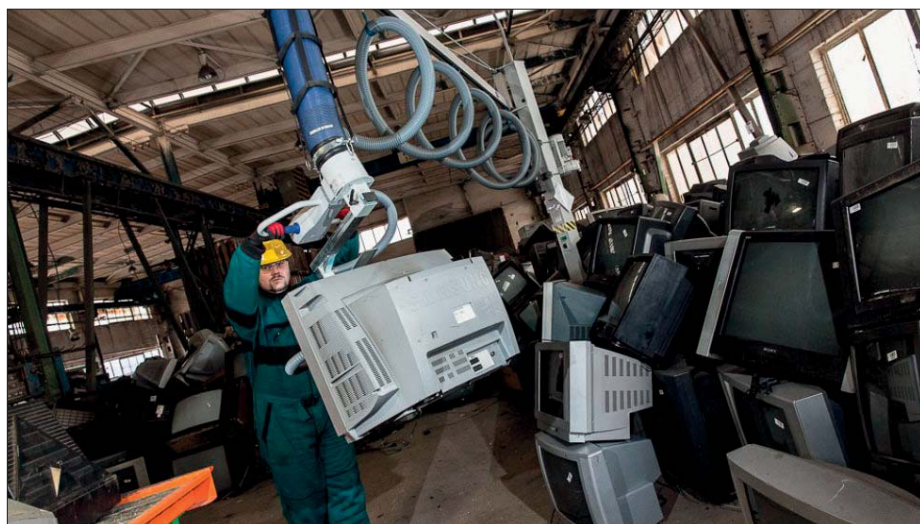
Kde na Slovensku máte vlastné prevádzky a na čo má byť zameraná nová prevádzka, ktorú plánujete vybudovať pri Trenčíne?

- Pri zbere elektroodpadu spolupracujeme so spoločnosťou Enviropol s.r.o., organizačná zložka. Ten vybudoval konsolidačné miesta v Trnave, v Banskej Bystrici a Košiciach. Okrem toho, že zabezpečuje zbernú sieť elektroodpadu prakticky z celého Slovenska, realizuje aj rozoberanie elektroodpadu a jeho transport ďalším spracovateľom. O vlastnom recyklačnom závode na zhodnotenie zatiaľ neuvažujeme. Informácia o závode pri Trenčíne je pre nás novinka, o ničom takom nevieme.

Kedže spolupracujete aj s obcami a mestami, zberovými spoločnosťami, zbernými dvormi... beriete od nich vyzbieraný elektroodpad len za svojich členov, alebo všetko vyzbierané množstvo?

- Ešte nikdy sme neodmietli žiadny elek-

troodpad. Ak je však určité percento demontované, neúplné, tak komunikujeme so zbernými dvormi, aby sa snažili vyzbieraný elektroodpad chrániť pred znehodnocovaním, pretože taký elektroodpad nemá už veľkú hodnotu ani pre spracovateľa. Preto ich aj vybavujeme zbernými prostriedkami a nádobami. Zbierať len značky firiem, ktoré zastupujeme je veľmi komplikované, prakticky takmer nemožné. Ved' v súčasnosti sa zbiera elektroodpad prevažne od úplne iných výrobcov a značiek, ako sa uvádzajú na trh. A tento trend neskončí. Historického elektroodpadu je stále veľa, mnohí svetoví výrobcovia sa zlučujú, zanikajú... Preto našim prvoradým cieľom je plniť zber a zhodnotenie stanoveného množstva elektroodpadu. A ak napríklad nevyzbierame stanovené množstvá malých elektrospotrebičov, tak sa objem naplní napríklad starými televízormi, hoci zhodnotenie starých televízorov je oveľa náročnejšie a nákladnejšie.

Akú mieru zhodnotenia elektroodpadu zabezpečujete?

- Príslušná legislatíva stanovuje pre každú kategóriu elektroodpadu mieru zhodnotenia. Tú uvádzame pravidelne vo všetkých hláseniach. V priemere dosahujeme mieru zhodnotenia okolo 90%.

Sú – podľa Vášho názoru – opodstatnené obavy mnohých slovenských spracovateľov, že príchod ASEKOL-u znamená postupné zatvorenie ich prevádzok, teda zlikvidovanie slovenského recyklačného priemyslu v oblasti elektroodpadu aj malých batérií?

- Tieto názory sú neopodstatnené. My spolupracujeme predsa aj so slovenskými spracovateľmi elektroodpadu. Ako som už uviedol, vývoz elektroodpadu predstavuje len 3% z celkového vyzbieraného odpadu na Slovensku. Zvyšok dodávame na zhodnotenie slovenským subjektom. Ich počet sa pohybuje od päť do sedem, takže ťažko hovoriť o tom, že niekoho likvidujeme.

My sme už pri vstupe na Slovensko deklarovali, že našim cieľom je, aby výrobcovia a dovozcovia elektrických a elektronických zariadení mali pod kontrolou tok elektroodpadu. Oni musia mať možnosť určiť, kde sa elektroodpad spracuje čo najefektívnejšie, aby mali dostatok zdrojov na plnenie nových úloh. Veď príslušná európska smernica stanovuje vyzbierať a zhodnotiť čoraz vyššie množstvá elektroodpadu. Na Slovensku bude potrebné vyzbierať do roku 2021 až o cca 10 000 ton viac ako v minulom roku. V ČR sa v roku 2013 realizoval prieskum, ktorý ukázal, že v domácnostiach je ešte rovnaké množstvo historického elektroodpadu, aké sa podarilo vyzbierať od roku 2005, teda za osem rokov. Keďže podobná situácia je zrejme aj na Slovensku, mali by sme sústrediť pozornosť na to, ako splniť neľahký záväzok a nie šíriť informácie, ktorých cieľom je poškodiť konkurenciu.

Pokiaľ máme ako Slovensko v roku 2021 zabezpečiť zber približne o 10 000 ton elektroodpadu viac ako v súčasnosti, neobávam sa, že by recyklačný priemysel zanikol, na-

opak, ak budeme v tomto duchu rozvíjať a podporovať možnosti zberu pre bežných občanov, tak aj spracovatelia budú mať dostatok práce.

Témou číslo jeden v odpadárskej branži bola od apríla príprava paragrafového znenia zákona o odpadoch. Prinesie nové znenie zákona, ktorého legislatívny proces sa síce v auguste dočasne pozastavil, nejaké zásadné zmeny v oblasti nakladania s elektroodpadom? Využili ste čas na pripomienkovanie zákona a predložili ste nejaké pripomienky?

- Pre oblasť elektra a činnosť kolektívnych systémov – po novom organizácií zodpovednosti výrobcov - neprináša návrh zákona nejaké zásadné zmeny. Bude síce znamenať vyššie administratívne zataženie, ale v tom nevidíme problém, s právomocami musí ísť aj zodpovednosť.

Naopak, čo najskoršie prijatie návrhu zákona o odpadoch, vítame. Preto sme sa aj

podpísali pod vyhlásenie najväčších slovenských výrobcov a dovozcov, uvádzajúcich na slovenský trh majoritné množstvá obalov a elektrospotrebičov. V ňom sme nesúhlasili s tvrdeniami podpredsedu strany Most-Híd Zsolta Simona o údajne nepriaznivých dopadoch zákona o odpadoch na zber odpadov. Naopak, zavedenie a upevnenie princípu rozšírenej zodpovednosti výrobcov zásadne zvýši transparentnosť a významne zlepši situáciu v triedenom zbere odpadu ako aj v zbere elektroodpadu, čím prispeje k zlepšeniu životného prostredia.

Pripomienkové konanie zákona sme využili a predložili sme aj konkrétne pripomienky, ktoré sme považovali z hľadiska našej doterajšej praxe za relevantné pre vylepšenie návrhu zákona. Asi polovica našich pripomienok bola akceptovaná, druhá polovica nie. Myslím, že môžeme byť spokojní.

Hneď po vstupe na slovenský trh ste rozbehli viacero aktivít na školách (projekt Recyklohry...), ktorých cieľom je zvýšenie environmentálneho vedomia tej najmladšej generácie. Pokračujete v súťažiach na školách aj v súčasnosti? Koľko drobných elektrospotrebičov a batérií sa na školách ročne vyzbiera?

- Význam environmentálnej výchovy a osvetu je obrovský a v tejto oblasti je naozaj treba ešte urobiť veľké množstvo práce. To by mala byť aj úloha pre všetky organizácie zodpovednosti výrobcov. Recyklohry sme síce zamrazili kvôli výhradám k rozmiestneniu kontajnerov na školách, ale realizujeme iné aktivity. Spomeniem napríklad každoročné letné stretnutia na Rozprávkovom zámku v Bojniciach zamerané na vzdelávanie detí formou hier, či podporu osláv Dňa Zeme na vybraných školách, zbierky starých funkčných mobilov, ktoré sme darovali detským domovom, ale tiež zbierky organizované na podporu organizácie Sloboda zvierat. Naše aktivity sú teda nielen environmentálno-edukatívne, ale aj charitatívne.

Zdena Rabayová

Vytriedili vyše 63 ton odpadu

Na festivale Bažant Pohoda postavili hrad z prázdnych plechoviek

Letný festival Bažant Pohoda je prvým podujatím svojho druhu, na ktorom sa začal triediť odpad. Oprávnená organizácia ENVI-PAK aj tento rok pripravila pre návštevníkov množstvo aktivít, ktorých cieľom je motivovať ich k triedeniu vyprodukovaného odpadu a informovať o potrebe zhodnocovať odpad, lebo ide o cennú druhotnú surovinu. Na tohtoročnom – v poradí už 18. ročníku festivalu ENVI-PAK prvýkrát s partnerom BCME BevCan East pripravil podujatie, ktoré priťahlo pozornosť svojou interaktívnosťou. Okrem stavby hradu z prázdnych plechoviek, sa mohli návštevníci stánu ENVI-PAK a BCME zapojiť do workshopu a vlastnoručne si vytvoriť darček z plechoviek – pre seba alebo priateľa, prípadne si zatanco-

vať s pouličnými tanečníkmi s plechovkami. Noví majitelia EKO kolobežiek (vyrobených tiež z hliníka ako promované plechovky) sú už známi a ich mená nájdete na facebooku ZELENÝ BOD. Z celkového počtu viac ako 700 zapojených návštevníkov vylosovali dvoch, jedného s najlepším odhadom počtu plechoviek, z ktorých bol postavený hrad a druhého vylosovaného zo všetkých odovzdaných hlasovacích lístkov. Aj tento rok promotéri v zelených tričkách a maskoti ZELENÝ BOD vysvetľovali návštevníkom, kam treba vytriedený odpad priniesť, rozdávali im silikónové náramky, značkové poháre ENVI-PAK, propagačné materiály, a pod.

Keďže sa vďaka festivalovej novinke – opakovane použiteľným pohárom – znížilo

množstvo najmä plastového odpadu, tento ročník bol doposiaľ „najčistejší“. Celkovo sa na festivale vyzbieralo 7,8 ton plastového odpadu, čo je menej o rekordných 14,13 ton oproti minuloročnému množstvu 21,93 ton vyzbieraného plastového odpadu. Papiera vyzbierali 3,6 ton, čo je o 2 tony viac oproti roku 2013, kovov 0,48, čo je len o 0,04 tony menej ako pred rokom a skla bolo tento rok vyzbieraného 2,2 tony (oproti predošlému roku ide len o minimálne navýšenie 0,07 ton). Celkovo teda na festivale vyzbierali 63,06 ton vytriedeného odpadu, čo je o 5,33 t menej odpadu oproti roku 2013. Komunálneho odpadu sa vyviezlo 49,98 ton.

(do, rab)

SIŽP uložila v prvom polroku pokuty v celkovej výške 350 000 eur

Prešetrujú aj podnety od občanov a inštitúcií

Inšpektori Slovenskej inšpekcie životného prostredia (SIŽP) urobili v prvom polroku 1 671 kontrol. Porušenie právnych predpisov zistili pri každej piatej z nich a uložili 284 pokút v celkovej výške 350 tisíc eur. Najviac pokút uložili inšpektori ochrany vôd, najvyšší počet opatrení na nápravu zas inšpektori integrovaného povoľovania a kontroly.

Najvyššiu pokutu, 40 727 eur, uložili inšpektori Kúpeľom v Brusne za odber podzemnej vody bez povolenia. Pozemkové spoločenstvo vlastníkov lesa v Čertižnom v okrese Medzilaborce dostalo pokutu 16 000 eur za to, že dalo bez povolenia vyrúbať 1212 drevín a 10 740 m² krovin na území Chránenej krajiny Východné Karpaty s 2. stupňom ochrany, v Chránenom vtáčom území Laborecká vrchovina a na území európskeho významu Dukla s 2. stupňom ochrany. Ďalšie dve pokuty boli po 15 000 eur. Spoločnosť TEZAS v Prievidzi ju dostala za vypúšťanie priesakových odpadových vôd zo skládky odpadu do povrchových tokov a do prostredia súvisiaceho s podzemnou vodou bez povolenia, čím sa mimoriadne zhoršila kvalita vôd. Prevádzkovateľ Služby Kysucký Lieskovec ju dostal za nedodržanie podmienok vydaného integrovaného povolenia na skládke odpadu.

Inšpektori odpadového hospodárstva uložili pokutu 7900 eur spoločnosti EUR-BAU v Štúrove, prevádzka Tonkovce, ktorá si neplnila niektoré povinnosti súvisiace s eviden-

ciou kovového odpadu preberaného od fyzických osôb. V evidencii nevedli rodné čísla osôb, zber odpadu vykonávali bez súhlasu a neohlásovali ustanovené údaje. Obec Veľké Úľany, ako držiteľ odpadu, neodstránila nelegálne umiestnený odpad a opätovne ukladala odpad na nepovolenú nehnuteľnosť, za čo dostala pokutu 7500 eur.

Pokuty sú príjmom Environmentálneho fondu, resp. štátneho rozpočtu a spätne sa vracajú do oblasti životného prostredia. Do štátneho rozpočtu plynú aj správne poplatky za podanie žiadosti o vydanie integrovaného povolenia. V prvom polroku prevádzkovatelia uhradili správne poplatky v sume 72 620 eur.

Generálny riaditeľ SIŽP Oto Hornák pri hodnotení prvých šiestich mesiacov roka považuje za pozitívne, že v porovnaní s prvým polrokom 2013 sa zvýšil počet kontrol inšpekcie o vyše osem percent. Najväčší rast počtu kontrol, takmer o polovicu, zaznamenali v odboroch integrovaného povoľovania a kontroly, v ktorých sa pozitívne prejavilo ich personálne posilnenie. „Environmentál-

ne vedomie občanov a podnikateľských subjektov sa priebežne zlepšuje, o čom svedčí ďalší pokles porušenia právnych predpisov v životnom prostredí,” povedal Oto Hornák. Na tomto trende sa podieľa aj dôsledná kontrolná činnosť inšpekcie vrátane ukladania pokút, ktoré však inšpektori nepovažujú za hlavný cieľ svojej práce, ale za jeden z nástrojov na zvyšovanie environmentálnej disciplíny občanov a podnikateľských subjektov a ich environmentálneho vedomia.

Z hľadiska zvyšovania environmentálneho vedomia verejnosti prikladá SIŽP osobitný význam prešetrovaniu podnetov, ktoré dostávajú od občanov a inštitúcií. Zaoberajú sa nimi prednostne. V prvom polroku prešetrovali inšpektori 459 podnetov, pričom porušenie zákona zistili zatiaľ v 106 prípadoch. Niektoré podnety ešte prešetrujú.

SIŽP má popri hlavnej kontrolnej činnosti aj povoľovacie kompetencie. V zmysle zákona o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia vydali inšpektori v prvom polroku tohto roka spolu 256 právoplatných integrovaných povolení v oblastiach výroby a spracovania kovov, spracovania nerastov, chemického priemyslu, nakladania s odpadmi a v ďalších odvetviach.

(SIŽP)

- ✧ Dávajú veciam druhú šancu - 36
- ✧ Záujem o recyklačné technológie zo Šurian stúpa aj v zahraničí - 37
- ✧ TOP 2014 - 41
- ✧ Ilava potrebuje viac kontajnerov na triedený odpad - 43
- ✧ Z miest a obcí chcú zaviesť odber bezodkladne - 45
- ✧ Ako aj na Slovensku využiť zberový kartónový papier? - 48
- ✧ Aktuality - 50

Redakčná rada: Vojtech Ferencz (štátny tajomník MŽP SR), Juraj Dlhopolček, Viera Krakovská, Ján Liška, Ján Ščerbák, Marián Strýček, Ján Oleksák, Vladimír Kalina, Štefan Kuča, Peter Širica, Michaela Popikova a Adriana Tantošová.

**Priatel'ov
Zeme
SPZ**

Dávajú veciam druhú šancu „Recyklácia“ Priateľov Zeme opäť splnila svoj cieľ

Priatel'ov Zeme – SPZ pokračujú v tradícii, a aj tento rok zorganizovali podujatie „Recyklácia Priateľov Zeme“. Košičania počas jedného týždňa mohli priniesť veci pre nich už nepotrebné, no stále funkčné, či nositeľné. Zároveň si záujemcovia mohli za dobrovoľný príspevok pre nich užitočné veci vziať.

Dať nepotrebným veciam druhú šancu a nevytvárať odpad. To bolo hlavným posolstvom „Recyklácie“ Priateľov Zeme, ktorá sa konala v Košiciach od 12. do 16. mája 2014. V neposlednom rade to bola aj pomoc sociálne slabším občanom. Košičania si už zvykli, že raz ročne dostanú príležitosť zbaviť sa nepotrebných no funkčných vecí počas akcie, ktorú organizuje občianske združenie Priatel'ov Zeme – SPZ pod názvom „Recyklácia Priateľov Zeme“. Veci tak nekončia na skládkach, ani na zberných dvoroch, ale v domácnostiach iných, ktorí pre ne ešte nájdu využitie. Zďaleka sa to netýka len šatstva a obuvi, ale aj množstva ďalších vecí ako sú knihy, hračky, elektronika, domáce potreby a pod.

„Tohto roku sa na podujatí vyzbierali viac ako 2 tony textilu, 140 kg topánok, 200 kg kníh, vyše 100 kg hračiek, kabelky,

tašky, kufre, a tiež vyše 200 kg rôznej elektroniky a domácich potrieb. Viac ako polovicu textilu a takmer všetky ostatné veci si záujemcovia odniesli. Okrem toho si nových majiteľov našli aj dva bicykle či krásny hoidací koník,“ zhrnul výsledky akcie Martin Valentovič z Priateľov Zeme – SPZ.

Ostávajúcich 900 kilogramov šatstva bolo odovzdaných českej humanitárnej organizácii Diakonie Broumov, ktorá odoberá šatstvo od samospráv po celom Slovensku.

Priatel'ov Zeme – SPZ spolu s mnohými Košičanmi by privítali, keby takáto akcia netrvala len jeden týždeň, ale mohli by nepotrebné veci doniesť na opätovné použitie kedykoľvek počas roka, tak ako je to bežné v západnej Európe v tzv. Centrách opätovného používania. Mnoho vecí by tak nekončilo na skládkach a v spaľovniach, ale našlo by si ešte svoje využitie.

„Bez pomoci dobrovoľníkov by sme akciu nemohli zorganizovať. Veľká vďaka patrí všetkým, ktorí sa do akcie dobrovoľne zapojili. Veľmi si vážime aj spoluprácu s Adventistickou agentúrou pre pomoc a rozvoj, ktorej členovia nám každoročne ochotne a vytrvalo pomáhajú a tiež podporu od Folklórneho súboru Železiar a Košického samosprávneho kraja“, uzatvára Martin Valentovič.

„Recyklácia Priateľov Zeme“ 2014 sa konala vďaka podpore Nadačného fondu T-Systems Slovakia spravovaného Karpatskou nadáciou.

(do)

VIAC INFORMÁCIÍ:

Martin Valentovič,
predseda organizácie,
0903 77 23 23,
valentovic@priateliazeme.sk

Záujem o recyklačné technológie zo Šurian stúpa aj v zahraničí

Spoločnosť Kuruc company sa orientuje nielen na materiálové zhodnocovanie VKM, ale aj na výrobu špičkových spracovateľských liniek

- Dnešná akcia je dôkazom toho, že v slovenskom recyklačnom priemysle sa darí posúvať progres ďalej. Vznikajú nové linky, vznikajú nové technológie, ktoré sú schopné zhodnotiť vytriedený odpad tak, aby mal čo najširšie využitie," povedal exminister hospodárstva Tomáš Malatinský na slávnostnom otvorení novej spracovateľskej linky v spoločnosti Kurucz Company, s.r.o., v Šurianoch. Na podujatí, ktoré sa uskutočnilo 5. júna – symbolicky v deň, kedy si celý svet pripomína Medzinárodný deň životného prostredia, sa zúčastnil aj vtedajší prezident SR Ivan Gašparovič, predstavitelia mesta Šurany, Recyklačného fondu a ďalší hostia.

T. Malatinský vo svojom prejave okrem iného vyzdvihol aj ďalšie fakty o spoločnosti Kuruc company, ktorá si zároveň pripomenula štvrtstoročie svojej existencie. Dnes je nielen prakticky jediným recyklátorom obalov z viacvrstvových kombinovaných materiálov

(VKM) na Slovensku, ale svoje dlhoročné skúsenosti a know-how zúročuje aj vo výrobe podobných spracovateľských liniek. Prvé dve dodali do USA, ďalšiu do Ruska. Tú, ktorú slávnostne skolaudovali, dodajú do Rakúska a objednávky už majú na ďalšie.

Rast objemov spracovávaných odpadov z VKM aj z kartónu, výroba a montáž recyklačných liniek pre zákazníkov v zahraničí si vyžiadali nielen rozšírenie areálu o nové výrobné haly, ale priniesli aj vytvorenie nových pracovných miest. Tento fakt ocenil vo svojom prejave aj I. Gašparovič. Dodal tiež, že spomínané úspechy zároveň potvrdzujú, že majiteľom spoločnosti Kuruc company nechýba odvaha, nadšenie a vytrvalosť ísť za cieľom a rozvíjať svoj podnikateľský zámer, ktorý má jednoznačne perspektívu. Veď riešenie globálnych a lokálnych environmentálnych problémov, medzi ktoré patrí aj využívanie odpadov ako cennej druhotnej suroviny, patrí k aktuálnym úlohám súčasného sveta.

Zberajú najmä na školách

S myšlienkou využiť odpad z výroby tetrapakových obalov sa zakladatelia firmy začali zaoberať už pred štvrtstoročím. Nevzdali sa jej ani keď sa výroba obalov zo spoločnosti Tetra Pak, s ktorou dovtedy spolupracovali, presunula zo Skalice do Maďarska. Rodinná firma, ktorú vedú traja bratia, si naozaj postupne našla pevné miesto na slovenskom trhu odpadového hospo-

dárstva. Jeden z nich – František Kurucz vo svojom vystúpení, ale aj pri následnej prehliadke výrobného areálu zhrnul, že niekoľko rokov po sebe ročne vo svojom závode v Šuranoch – Veľké Lovce spracúvajú cca 3 000 ton odpadov z VKM. Kapacita závodu je vyššia, problémom je to, že sa ročne vyzbiera iba menej ako tretina VKM, z približne 10 000 ton, ktoré sa uvedú na trh. Pritom zber si zabezpečujú vlastnými silami. Hoci spolupracujú s mestami, obcami, zberovými spoločnosťami, orientujú sa najmä na školy. V súčasnosti je do zberu zapojených takmer 800 škôl z celého Slovenska a to aj vďaka podpore projektov na zefektívnenie zberu (napr. projekt s názvom Tetrapa-

ky), ktoré podporil Recyklačný fond. Školy, ktoré dosahujú najlepšie výsledky v zbere obalov z VKM, ocenili aj v rámci programu slávnostného otvorenia novej linky. A ako prebieha zber na školách, či v predškolských zariadeniach? Firma Kuruc company im zabezpečí na zber bigbasy, odvoz vyzbieraného odpadu. Každoročne vyhlasuje v zbere aj súťaže. Školám sa triedenie odpadu z VKM obalov vypláca. Na jednej strane dostávajú za vyzberaný odpad z VKM finančné prostriedky na nákup školských pomôcok, na druhej strane súťaže v zbere obalov z mlieka, džúsov a pod. prispievajú k formovaniu environmentálneho vedomia tej najmladšej generácie.

Kompozitné dosky a nasávaná kartonáž

František Kurucz vo svojom príhovore vyjadril slová vďaky aj Recyklačnému fondu, ktorý projekty recyklácie a zberu podporil. Pripomeňme, že výsledkom realizácie prvého podporeného projektu spracovania VKM je zefektívnenie a rozšírenie výroby kompozitných dosiek a materiálov pre stavebníctvo. A ako prebieha recyklácia? Najskôr sa obaly z VKM privezú v balíkoch alebo bigbagoch do spracovateľského závodu v Šuranoch. Potom sa v práčke vyčistia od rôznych nečistôt. Následne smerujú do zariadenia, kde ich roztrhajú na malé kúsky, zmiešajú sa s tmelovacími prísadami a takáto

zmes postupuje do lisov a získava finálnu podobu vo forme dosiek. Tie majú široké použitie. V stavebníctve napr. na stropy, priečky, panely, z ktorých sa dá postaviť záhradný domček, sklad, či búda pre psa. Dosky z recyklovaného materiálu sa používajú aj ako ochrana drahých podláh pri rekonštrukciách interiérov a podobne. Zvukovo izolačné, požiarne a mechanické vlastnosti dosiek sú častokrát lepšie ako u oveľa drahších konkurenčných materiálov. Kompozitné dosky dodávajú nielen odberateľom v SR, ale aj do susedných krajín.

Recyklačný fond podporil aj druhý projekt recyklácie VKM, pri realizácii ktorého sa zhodnocuje ťažko spracovateľný zberový papier a odpady VKM, takzvaným mokrým spôsobom. V zjednodušenej podobe povedané - v rozvlákňovacej linke sú rozsekané obaly a vzniknutá vodolátka sa triedi, pričom sa oddelia celulóзовé vlákna od hliníka a plastov. Vytriedená látka ide na ďalšie dotriedňovanie, pri ktorom sa odstránia všetky nežiaduce prímesi. Dotriedená látka potom putuje na linku nasávanej kartonáže. Výmety (hliník, plasty) sú zahusťované a postúpené na ďalšie spracovanie v linke na kompozitné dosky. Vodolátka, získaná v rozvlákňovacej linke, sa dostáva na linky nasávanej kartonáže. Výstupom z nasávanej kartonáže je celá škála výrobkov od fixačných vložiek používaných pri balení a ochrane výrobkov bielej a čiernej techniky, cez obaly na vajčeka a zeleninu, jednorazové zdravotnícke pomôcky až po zakoreňovače.

(rab)

STROJNÍČKA FAKULTA STU V BRATISLAVE, Ústav výrobných systémov,
environmentálnej techniky a manažérstva kvality
a MINISTERSTVO ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA SR
Vás srdečne pozývajú na jubilejný 20. ročník medzinárodnej konferencie

TOP 2014

TOP 2014

Medzinárodná konferencia Technika ochrany prostredia oslávila dvadsiate narodeniny

V dňoch 10.- 12. júna sa v Častej Papierničke uskutočnil v poradí už 20. ročník medzinárodnej konferencie Technika ochrany prostredia TOP 2014. Už tradične ju organizuje Strojnícka fakulta Slovenskej technickej univerzity (STU) v Bratislave v spolupráci s MŽP SR. V úvode plenárnej časti dekan STU profesor Ľubomír Šooš zbilancoval priebeh a prínos doterajších ročníkov. Potom Jaroslav Holeček – prezident Zväzu automobilového priemyslu na Slovensku vystúpil s prednáškou o prioritách združenia pri nakladaní s odpadom z automobilového priemyslu. Zdôraznil, že výrobcovia a dovozcovia automobilov si uvedomujú

svoju zodpovednosť za staré vozidlá, ktoré doslúžili. Preto je SR na dobrej ceste, aby splnila záväzky vyplývajúce z príslušnej európskej smernice. Tá stanovuje, že od roku 2015 sa musí spracovať až 95% hmotnosti starého vozidla. Slovensko v súčasnosti plní túto smernicu takmer na 87%. I keď už chýba vytvoriť podmienky na to, aby sa zhodnotilo zvyšných 7-8%, nebude to ľahké. Ide o odpadové komodity, ktoré zatiaľ putujú na skládky, lebo neexistujú zhodnotiteľské kapacity. J. Holeček hovoril aj o pripomienkach ZAP k návrhu nového zákona o odpadoch a o negatívnych dosahoch tzv. automobilovej novely na pokles množstva

spracovaných starých vozidiel. Tú plénum NR SR na základe poslaneckej iniciatívy schválilo koncom minulého roku a J. Holeček ju označil ako „ranu pod pás“. Proti jej obsahu bolo aj Združenie miest a obcí Slovenska, aj ZAP. Prax od januára tohto roku potvrdzuje, že ich výhrady k novele boli oprávnené, lebo návrat k čestným prehláseniam mnohí „tiežpodnikavci“ zneužívajú.

Na jubilejnom ročníku konferencie vystúpili aj viacerí hostia zo zahraničia, najmä z Českej republiky. Desiatky prednášok, ktoré počas troch dní konferencie zazneli, boli zamerané najmä na zhonotenie odpadov a využívanie obnoviteľných zdrojov energie.

Súčasťou konferencie TOP 2014 bolo už tradičné vyhlásenie víťazov v jednotlivých súťažných kategóriách. Ceny im slávnostne odovzdali za prítomnosti ministra životného prostredia SR Petra Žigu. Pri príležitosti 20. výročia medzinárodnej konferencie TOP 2014 – Technika ochrany prostredia udelil dekan Strojníckej fakulty Slovenskej technickej univerzity v Bratislave pamätnú plaketu viacerým odborníkom a osobnostiam v oblasti ochrany životného prostredia a odpadového hospodárstva.

CENY TOP 2014

Cena za Environmentálnu technológiu

1. miesto : Zhodnocovanie odpadov plazmou (autori sú Miroslav Kušnír Miroslav a Imriš Ivan),
2. miesto: Výroba komerčných produktov materiálovou recykláciou oceliarskych úletov (autori sú Tomáš Havlík, František Kukuruďo a Ľudovít Parilák),
3. miesto - využitie recyklátov zo stavebného demolačného odpadu vo výrobe stavebných dielcov a hmôt (autor František Polák).

Cena za študentskú prácu

Tohto roku sa do súťaže v tejto kategórii prihlásilo 26 diplomových prác z celého Slovenska. Cenu udelili a víťazov vybrali zástupcovia zväzu automobilového priemyslu.

1. miesto: Simona Sobeková Folťová: Materiálová recyklácia ľahkej frakcie zo štrédovania vyradených automobilov, Hutnícka fakulta TU Košice (Školiteľ: prof. Ing. Tomáš Havlík, DrSc.),
2. miesto - Tomáš Kukumberg, za diplomovú prácu s názvom: Zdroj tepla na biomasu pre dom dôchodcov v Stupave, diplomová práca bola vypracovaná na Stavebnej fakulte STU v Bratislave (Školiteľ: doc. Ing. Ján Takács, PhD.),
3. miesto - Dominika Mačayová, za diplomovú prácu na tému: Výskum vplyvu vlhkosti lisovanej biomasy na kvalitu tuhého biopaliva, práca bola vypracovaná na Strojníckej fakulte STU v Bratislave (Školiteľom bol: Ing. Miloš Matúš).

Cena za progresívnu ideu

Do tejto kategórie sa zapojilo v tomto roku 91 príspevkov. Cenu udeľuje ministerstvo životného prostredia slovenskej republiky.

1. miesto - príspevok: Efektivita zhodnotenia stavebného a demolačného odpadu od autorky Angeliky Mettke,
2. miesto -príspevok: Využitie palivového článku pri energetickom zabezpečení rodinného domu od autorov Mareka Pača, Jozefa Jandačku a Milana Malcha,
3. miesto - príspevok STERED dom PRO FUTURA (Ján Plesník).

(rab)

V Ilave pribudne 123 kontajnerov na triedený odpad

Veľa práce treba urobiť v oblasti výchovy a osvetu, aby občania pochopili, že odpad možno využívať ako druhotnú surovinu

- V Ilave triedime komunálny odpad od roku 2009. Mesto s triedením začalo v mojom prvom volebnom období ako primátora. V súčasnosti okrem iných komodít triedime plasty, papier, sklo, kovové obaly a opotrebované pneumatiky. Triedený zber u nás organizačne aj výkonne zabezpečujú Technické služby mesta," povedal Ing. Štefan Daško, primátor mesta. Ďalej vysvetlil, že po dotriedení a nazhromaždení potrebných množstiev vytriedeného odpadu jednotlivé komodity odvádzajú príslušným zhodnocovateľom a recyklátorom. Triedený zber zabezpečujú Technické služby mesta v jednotlivých domácnostiach, v areáloch dvoch materských škôl, základnej školy a centra voľného času, a tiež v zberných hniezdach rozmiestnených na území mesta Ilava. Obyvatelia mesta môžu priviezt' vytriedený odpad do zberného dvora, kde raz v týždni predĺžili pracovnú dobu, aby vyšli záujmom v ústrety. Pokiaľ ide o biologicky rozložiteľný odpad, tak zatiaľ mesto nemá vlastné kompostovisko, ale

od miestneho urbárskeho spoločenstva si prenájma priestory na jeho uloženie.

Mesto síce plní literu zákona a separuje všetky stanovené komodity, ale sieť kontajnerov nie je dostatočná. Preto sa so žiadosťou o podporu obrátili na Recyklačný fond. Ten ich projekt s názvom zefektívnenie triedeného zberu v meste Ilava podporil. „Vďaka podpore z Recyklačného fondu nám pribudne 123 kontajnerov. Viditeľnejšie chceme rozbehnúť aj triedenie odpadov z kovových obalov. Tým, že občania budú mať k dispozícii viac kontajnerov a bližšie ku svojim domácnostiam, vytvoria sa podmienky na zintenzívnenie triedenia a zníženie množstva odpadu ukladaného na skládku. Veď v súčasnosti sa až 70% zmesového komunálneho odpadu vozí na skládku,“ dodal Š. Daško. Podľa jeho slov veľký kus práce treba urobiť v oblasti osvetu a výchovy, lebo mnohí občania ešte odpad netriedia, alebo netriedia tak, ako by mali. Preto vydávajú letáky, uverejňujú články v lokálnej tlači, informujú o problematike v miestnom rozhlasu. „Do budúcnosti plánujeme elektronickú evidenciu množstva netriedeného odpadu, čo umožní disciplinovaným občanom šetriť výdavky za poplatky za odvoz a likvidáciu odpadu, a tým budú motivovaní k triedeniu,“ dodal Š. Daško. Na otázku, s odberom ktorých odpadových komodít majú problémy, nám Š. Daško povedal: „Problematické je výhodne odpredať takmer všetky zložky. Stáva sa, že v nádobách na triedenie sa vyskytnú aj iné zložky, ktoré tam dajú nedisciplinovaní občania. To si vyžaduje následné pretriedenie. Pokiaľ je však pomer zle alebo nesprávne vytriedeného odpadu vysoký, musí ísť zasa len na skládku, lebo Technické služby mesta Ilava nemajú kapacity na do-triedovanie. Problematické sú v súčasnosti aj firmy, ktoré zberajú biologicky rozložiteľný odpad zo školských jedální a materských škôlok. Mesto síce zabezpečilo ukladanie vo vlastných chladničkách, ale firmy nie sú spoľahlivé. Museli sme už riešiť náhradného odberateľa u základnej školy.

Zdena Rabayová

Tabuľka č. 2: Výsledky triedeného zberu v jednotlivých komoditách

Komodita v t/ rok	2008	2009	2010	2011	2012	Spolu
Papier	5,86	0,00	9,02	15,03	20,02	49,93
Sklo	35,00	41,56	46,38	49,08	51,00	223,02
Plasty	0,88	8,54	10,72	11,64	12,00	43,78
Opatrebované pneumatiky	1,50	4,81	4,68	1,00	3,11	15,1
Viacvrstvové kombinované materiály	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kovové obaly	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Elektroodpad	9,60	9,68	10,60	13,58	12,68	56,14
Žiarivky	0,0	0,01	0,04	0,0	0,05	0,1

Prečo nejavia kompetentní o gumoasfalty záujem?

Z miest a obcí chcú zaviesť odber bezplatne

Od roku 2006 materiálovo zhodnotili viac ako 100 tisíc ton opotrebovaných pneumatík

- V.O.D.S., a.s., Košice je spoločnosťou, ktorá pôsobí v oblasti podnikania s odpadmi už od roku 2000. K ponúkaným službám v rámci činností – zber, úprava, zhodnocovanie, spracovanie a zneškodňovanie odpadov patria aj služby v oblasti nakladania s opotrebovanými pneumatikami. V predmete tejto činnosti máme vytvorených cca 60 pracovných miest, vykonávame zber a zhodnocovanie opotrebovaných pneumatík a odpadu z gumi, činnosťami R13 a R3. Sami tiež takto vzniknutú časť výrobku (gumový granulát) zapracovávame do gumových lisovaných výrobkov,“ povedal nám v rozhovore Július Benka, prevádzkový riaditeľ V.O.D.S., a.s. Košice. Na otázku,

koľko doposiaľ zhodnotili opotrebovaných pneumatík odpovedal:

- Od roku 2006 sme materiálovo zhodnotili viac ako 100 000 ton opotrebovaných pneumatík.

Spoločnosť V.O.D.S. zaviedla aj celoslovenský zber opotrebovaných pneumatík. Koľko má v súčasnosti zberných miest?

- Zber opotrebovaných pneumatík je spoločnosťou V.O.D.S. zabezpečovaný z celého územia Slovenska. K optimálnemu zabezpečeniu tejto činnosti využívame tri logistické strediská. Zberné miesta, na ktoré môže držiteľ opotrebované pneu-

matiky priniesť aj sám, máme dve – v Kechneci a v Beluši.

Súčasťou podpory z Recyklačného fondu bolo aj prebratie záväzkov za prevádzku v Beluši, ktorá v čase schválenia podpory projektu, bola v problémoch. Na aké činnosti sa v súčasnosti zameriava prevádzka v Beluši?

- Staré zátáže strediska Beluša boli úspešne materiálovo zhodnotené, počas uplynulých rokov táto prevádzka prešla viacerými technologickými modifikáciami, ktoré napomohli jej efektívnejšiemu fungovaniu. V súčasnosti však vzhľadom na všeobecnú trhovú situáciu v segmente gumi-

vého granulátu je zhodnocovacia činnosť v tomto závode minimalizovaná.

Koľko opotrebovaných pneumatík ste zhodnotili v minulom roku? Aký je to podiel z celkového množstva pneumatík, ktoré sa ročne v odpade vyskytnú?

- V minulom roku sme zhodnotili vyše 9 000 ton opotrebovaných pneumatík. Aj keď sa údaje o vzniku tohto druhu odpadu v Slovenskej republike rôznia, my odhadujeme, že je to viac ako 50% z celkového množstva ich vzniku.

Akú mieru zhodnotenia dosahujete?

- Zhodnocujeme celé opotrebované pneumatiky. Pri spracovaní nám vzniká gumový granulát, kov, textilná zložka (chemlon). Len približne 2% z pneumatiky tvorí inertný odpad (piesok, iný odpad zamiešaný do pneumatík a pod.).

V podstate pneumatika je recyklovaná na 100%, no ak by sme sa bavili o odpade, ktorý k nám k spracovaniu s pneumatikami prichádza, tak ten obsahuje aj spomínaných cca 2% iného odpadu.

Výsledkom recyklácie opotrebovaných pneumatík je gumová drvina, rohože... Aký je záujem o recykláty na trhu? Koľko detských ihrísk v SR sa už môže pochváliť novými bezpečnými povrchmi ihrísk?

- Naša spoločnosť v súčasnosti nerealizuje výstavbu detských, či iných ihrísk a preto Vám neviem odpovedať na otázku, koľko obcí či miest má ihrisko s gumovým povrchom od našej spoločnosti.

Približne 15% objemu našej výroby gumového granulátu vo vlastnej prevádzke zapracovávame do gumených dlažieb na detské ihriská. Ostatná produkcia granulátu

je určená na predaj hlavne do zahraničia. A to buď podobným výrobcom lisovaných výrobkov ako sme my, alebo spoločnostiam, ktoré budujú futbalové ihriská s umelým trávnikom, multifunkčné, či detské ihriská. Aj keď gumový granulát predstavuje vysokohodnotný materiál, vďaka ktorému sú mnohé detské, multifunkčné, či futbalové ihriská bezpečnejšie a estetickjšie, ekonomická situácia spôsobená dôsledkami krízy a následné šetriace opatrenia, neprajú spoločnostiam vyrábajúcich túto komoditu. Ba priam ich likviduje. Pre objektívnosť však treba dodať, že napriek vyššie uvedeným problémom v uplatnení gumového granulátu, aj v tomto segmente nové spoločnosti

vznikajú. No vznikajú v krajinách, v ktorých sú výroby s obsahom gumového granulátu - mnohokrát aj vďaka legislatíve - uprednostňované pri realizáciách stavieb vo vlastníctve štátu a miestnych samospráv. Alebo vznikajú v krajinách, v ktorých stanovené podmienky realizácie projektov podmieňujú zapracovanie všeobecne recyklátov, či výrobkov z nich.

Koľko projektov na materiálové zhodnocovanie odpadov schválil doposiaľ pre spoločnosť V.O.D.S. Recyklačný fond?

- Recyklačný fond podporil už viacero projektov pre našu spoločnosť, konkrétne v oblastiach zberu a spracovania opotrebovaných pneumatík, ako aj v oblasti zhodnotenia elektroodpadov.

Čo je cieľom projektu, ktorý schválila Správna rada Recyklačného fondu pred niekoľkými mesiacmi? Prečo je treba podporiť zber?

- Ešte aj v súčasnosti sa nájdu ľudia, či spoločnosti, ktoré nie celkom zodpovedne pristupujú k nakladaniu s odpadom. Opotrebované pneumatiky neraz neskončia v zbernom dvore, pneuservise či priamo u nás, ale vznikajú rôzne čierne skládky. Plne si uvedomujeme, že týmto môže dochádzať k vyvolaniu nákladovej náročnosti riešenia takýchto záťaží pre mestá obce. Preto v kontexte s našou tradíciou chceme ústretovo k mestám a obciam nasmerovať progresívne udržateľný odber opotrebovaných pneumatík. A to v takom stave, v akom sa v tej či onej obci, alebo meste nachádzajú, prípadne tam tvoria starú záťaž, tak aby tento bol dlhodobý a predovšetkým trvalo udržateľný.

V nasledujúcom období preto chceme v spolupráci s Recyklačným fondom zaviesť

systém odberu všetkých opotrebovaných pneumatík a ich častí či už pochádzajúcich zo starých záťaží, alebo z nového vzniku pre obce a mestá bezplatne. S cieľom jeho dlhodobého udržania.

O pneumatiky ako odpad na energetické zhodnotenie majú záujem aj

cementárne a aj pyrolýzne prevádzky, ktorých v SR pribúda. Neobávate sa, že nebudete mať dostatok suroviny na zhodnotenie?

- „Energetické“ využívanie tohto druhu odpadu môže mať za následok pokles dostupnosti opotrebovaných pneumatík na Slovensku, ktoré by mohli byť určené pre

našu činnosť. Opatrebované pneumatiky sú z pohľadu výhrevnosti skutočne hodnotným materiálom pre cementárne, avšak je na rozhodnutí kompetentných, aby v politike ochrany životného prostredia uvažili, či nie je z pohľadu ochrany primárnych prírodných zdrojov výhodnejšie spaľovať v prvom rade tie odpady, u ktorých je materiálové využitie buď ťažké, alebo nemožné. Podobne je to aj s pyrolýzou. Napriek tomu, že tu ide o inovatívne riešenia, ktoré neraz ešte nie sú v praxi dlhodobo odsledované, ich výstupným produktom sú zložky zvyčajne ďalej využívané ako len palivo.

V minulosti sa uvažovalo a urobili sa aj nejaké pokusné úseky (písali sme o tom v časopise), že sa gumová drť bude pridávať aj do povrchov vozoviek. Čo bráni tomu, aby sa táto myšlienka oveľa viac realizovala v praxi?

- Túto otázku si kladieme sami. Ak aspekty využívania gumoasfaltov majú pozitívne vplyvy na viacero sledovateľných ukazovateľov vlastností ciest, prečo sa na ich výstavbu, či opravy nevyužívajú? A tiež prečo nie je ani zo strany zainteresovaných záujem začať s ich využívaním? Pritom skúsenosti z krajín, kde gumoasfalty využívajú, jasne potvrdzujú prínosy nielen v oblasti bezpečnosti cestnej premávky, ale ekonomiky, ale aj v ochrane životného prostredia.

PRÍNOSY VYUŽÍVANIA GUMOASFALTOV V PRAXI VIACERÝCH KRAJÍN

Bezpečnosť cestnej PREVÁDZKY:

- skracujú brzdnú dráhu,
- znižujú riziko šmyku,
- zabraňujú vytváraniu koľají,
- znižujú vznik trhlín,
- pri gumoasfaltových drenážnych kobercoch (vodopriepustných) sa počas dažďa nevytvára na cestách vodná clona za autami.

Ekológia:

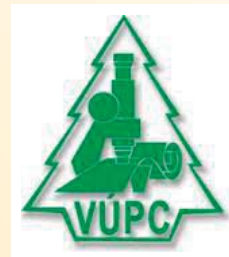
- ekologické využitie ojazdených pneumatík (na tonu GUMOASFALTU sa spotrebuje 50 pneumatík z osobných áut, tj 1 pneumatika v sebe umožňuje urobiť 3 m² gumoasfaltovej obrusnej vrstvy s hrúbkou 30 mm),
- zníženie dopravného hluku, po odfrézovaní starých porušených asfaltových povrchov položením gumoasfaltového koberca drenážneho dosiahne zníženie hluku až o 9 dB. Pričom daný povrch obmedzuje hluk najmä pri frekvenciách nad 1000 Hz, na ktoré je ľudský sluch najcitlivejší.

Ekonomika

- výstavba oprava ciest je lacnejšia vďaka použitiu menšie hrúbky gumoasfaltovej obrusnej vrstvy, ktorej použitie predlžuje dobu životnosti obrusnej vrstvy a to vplyvom aj vyššej medzerovitosti, čím dochádza k pomalšiemu starnutiu povrchu.

Ako aj na Slovensku využiť zberový kartónový papier?

Progresívne riešenia existujú, ich realizáciu v praxi podmieňuje záujem investorov

Zatvorenie štúrovského celulózo-papierenského kombinátu v marci 2010, ktorý spracovával odpady z kartónu a vlnitej lepenky (nebielené papiera -OCC) pri výrobe flutingu vyvolala nerovnováhu na trhu so zberovým papierom. Vzhľadom na skutočnosť, že triedenie a zhodnocovanie zberového papiera, a teda aj kartónu a vlnitej lepenky, sa na Slovensku už pred zatvorením spracovateľského podniku rozbehlo, musia sa odvtedy vyzbierané objemy vyvážať na spracovanie do zahraničia. Ročne tak putuje do papierní za hranicami SR okolo 170 tisíc ton zberového kartónu a lepenky. Žiaľ, prax ukazuje, že pre rôzne objektívne problémy, neraz od roku 2010 skončili vytriedené odpady z OCC na skládkach. Prítom výskumy ukazujú, že obsahujú veľmi dobré, kvalitné vlákna buničiny, ktoré by sa mohli ešte ďalej používať.

Hoci aj v súčasnosti sú niektoré technologické celky z pôvodného celulózo-papierenského kombinátu v Štúrove naďalej efektívne v prevádzke, časť zariadení je stále nevyužitých. Ako ich po určitých úpravách a minimálnych investíciách využiť, a najmä ako aj v iných odvetviach priemyslu využiť „kartónový“ odpad, to sú úlohy, kto-

ré už niekoľko rokov rieši aj Výskumný ústav papiera a celulózy (VÚPC). A to aj v rámci projektu, ktorý podporil Recyklačný fond. Jeho cieľom bolo nájsť riešenie, ako nahradiť výpadok štúrovej papiere, zhodnotiť prebytočný papier a nevyvážať ho.

Hľadá sa investor

Na základe záverov podporeného projektu, ale aj ďalších, do ktorých sa pracovníci VÚPC zapojili, je načrtnutých viacero riešení, ako nahradiť „výpadok“ Štúrova. Tie sa uberali dvoma smermi. „Prvým je využitie existujúcich zariadení v Štúrove, nakoľko boli inštalované v roku 2004 a sú relatívne nové. Investovanie do ich nákupu a prevádzkovania podmienil prechod na bezsírnu ekologickú novú výrobnú technológiu a bezsírnu várku. Preto sa snažíme tieto zariadenia využiť v rámci konverzných technológií,“ povedal Ing. Štefan Boháček, PhD., predseda predstavenstva a generálny riaditeľ VÚPC, a.s. Podľa jeho slov ide najmä o linku na spracovanie zberového papiera, samotnú celulózu na výrobu vysoko-výťažkovej buničiny, ale aj o energetiku a tiež vodné hospodárstvo. „Väčšinu zo spomína-

Ing. Štefan Boháček, PhD.

ných technológií je možné prevádzkovať po malých úpravách, či minimálnych modifikáciách. Najdôležitejšie je však nájsť vhodného investora,“ dodal Š. Boháček.

Na základe množstva analýz, laboratórnych skúšok, vzoriek zberového papiera a vzoriek papierov, ktoré sa používajú na ten, či onen účel, ako aj poloprevádzkových skúšok na papierenskom stroji, ktorý prevádzkujú priamo vo VÚPC, prišli k niekoľkým možnostiam využitia a recyklácie spomínaného druhu zberového papiera.

Pri hľadaní konverzných programov dokonca navrhli priamo v ústave niekoľko nových a už aj patentovo chránených technológií. Pre využitie OCC v podmienkach SR prichádzajú podľa výsledkov výskumu a vývoja do úvahy nasledovné technológie a produkty: výroba obalových papierov, výroba prekladových interleaving papierov (používajú ako prekladové papiere medzi plechy, kože, skla...), výroba antikorózných a ochranných papierov, dobielovanie OCC a jeho použitie v zanáškach pri výrobe tissue papiera a použitie OCC pri výrobe tepelno-izolačných a konštrukčných dosiek.

Začali už aj konkrétne rokovania

„Veľmi sľubne vyzerala naša iniciatíva na východe Slovenska, vo firme vo Vranove n/Topľou, kde existuje papierenský stroj. V súčasnosti sa totiž nevyužíva, ale perspektívne by na ňom bolo možné vyrábať niektoré z uvedených druhov papierov. Navyše, rozbeh výroby by priniesol vytvorenie nových pracovných miest. A to v regióne, kde je vysoká nezamestnanosť a dostatok kvalifikovanej pracovnej sily,“ povedal Š. Boháček. Dodal tiež, že majiteľ vranovskej spoločnosti prejavil o riešenie eminentný záujem. Aj preto, lebo je tam dostatok odpadu z OCC a v blízkosti existuje aj potenciálny odberateľ – U.S. Steel Košice. Realizácia myšlienky však opäť závisí od získania finančných prostriedkov, respektíve od nájdenia investora.

V súčasnosti tak isto prebiehajú rokovania napr. s výrobcom stavebných dosiek a ďalších konštrukčných a izolačných materiálov, ktoré vznikajú zhodnocovaním odpadu z obalov z viacvrstvových kombinovaných materiálov (VKM). Je to spoločnosť KURUC COMPANY, s.r.o., zo Šurian (podrobnejšie o nej píšeme na predchádzajúcich stranách časopisu). Spoločnosť KURUC COMPANY má záujem pri svojich výrobkoch nahradiť doteraz používaný izolačný materiál polystyrén za izolačné dosky z OCC. Je to ale opäť podmienené získaním finančných prostriedkov na vývoj a postavenie jednotky, ktorá by spracúvala staré obaly na takéto izolačné alebo konštrukčné dosky.

Hoci VÚPC urobil kus práce dopredu v úsilí nájsť a v praxi uplatniť nové technológie, ktoré by dokázali spracovať nebieleň zberový papier, všetko závisí od záujmu investorov. Okrem iného riešil aj využitie zberového papiera ako biopaliva (na výrobu bioetanolu 2. generácie), či iných druhov izolačných dosiek, ktoré by mohli byť využité v stavebníctve, napr. pri výstavbe nízkoenergetických domov. A tak zostáva len dúfať, že niektorý z potenciálnych investorov pochopí, že investovanie do ochrany životného prostredia, do zhodnocovania odpadu je investíciou do budúcnosti a progresívne výsledky vývoja a výskumu uvedie čo najskôr do reálneho života.

(rab)

VÚPC vznikol v roku 1949 odčlenením z bývalého Československého drevárskeho výskumného ústavu, konkrétne úseku, ktorý sa zaoberal chemickým spracovaním dreva. Postupne, ako na Slovensku vznikali nové papierenské prevádzky, vynorila sa potreba viac sa orientovať na výskum papiera. Preto sa zameranie ústavu rozšírilo o túto oblasť a spolu s tým sa zmenil aj jeho názov do súčasnej podoby – Výskumný ústav papiera a celulózy. V roku 1996 bol ústav sprivatizovaný. V súčasnosti je jeho vlastníkom spoločnosť Terpera. V rámci reštrukturalizácie noví majitelia utlmili nepotrebné činnosti a ponechali si len tie životaschopné, ktoré mali potenciál uplatniť sa v praxi. Aj vďaka tomu náš ústav dnes dosahuje špičkové parametre, ktoré sú porovnateľné s obdobnými inštitúciami v Kanade, vo Švédsku alebo vo Fínsku, ktoré patria v oblasti výskumu dreva a papiera k svetovej špičke. V technologickom vybavení je VÚPC možno aj ďalej. Ako jediný ústav na svete má funkčný univerzálny malotonažný papierenský stroj. V súčasných podmienkach by to bola značne neekonomická investícia, ale zdedili sme to ešte zo socializmu a dnes pre nás predstavuje konkurenčnú výhodu. V tom čase sa totiž štátu oplatilo nainštalovať takýto malý papierenský stroj, lebo na Slovensku (a v Čechách) bolo viacero štátnych papierenských podnikov, ktoré z neho mohli ťažiť. Z dlhodobého hľadiska je pre papierenský priemysel jeho prínos nevyčísľiteľný. Žiaden súkromný ústav by si takúto investíciu ani vtedy, ani v súčasnosti nemohol dovoliť. Slúži ako medzičlánok na prenos výsledkov z laboratórií do papierenskej praxe.

KONFERENCIA

efektivita + ekológia + energetika

2014

„EFEKTÍVNE NAKLADANIE S KOMUNÁLNYM ODPADOM“

24. 9. 2014 / Holiday Inn, Žilina, Slovenská republika

Generálny partner:

Hlavný partner:

Partner:

Mediálni partneri:

SRDEČNE VÁS POZÝVAME,

NA 2. ROČNÍK KONFERENCIE S MEDZINÁRODNOU ÚČASŤOU
„EFEKTÍVNE NAKLADANIE S KOMUNÁLNYM ODPADOM“, KTORÁ SA
USKUTOČNÍ DŇA 24.9.2014 V HOTELI HOLIDAY INN V ŽILINE.